

Pannonhalma

MA

2012 /6.évfolyam/1.szám

Kosárba

Tartalom

- 02 *Változunk - Maradunk*
- 03 *Ausculta*
- 04 *Ora - Hogy megnyerjétek őket*
- 06 *Labora*
- Imago - Portrék a főapátság gyűjteményéből*
- 07 *Életünk*
- Mese a perspektivizmusról*
- Stratégia workshop - humán fejlesztés a főapátságban*
- 08 *Felolvasók képzése és avatása Pannonhalmán*
- 09 *Oklevélolvasó műhely*
- 10 *Hic fuit - Interjú Szabó Gáborral*
- 12 *Bencés világ*
- Nostro Santo Padre Benedetto*
- 14 *Rendes mester - Interjú Godofréd atyával*
- 15 *Diákkoldalak*
- [nyitójel]*
- 18 *Ballagás keresztül kasul*
- 19 *Fejlődési pályán*
- Erdei iskola Tápon*
- Szent Jeromos a bölcsészkaron*
- 20 *Civilizált prefektusok - Interjú Siska Gáborral*
- 22 *Világot lát(t)unk - Testvériskolai kapcsolataink*
- 25 *Akikre büszkéek vagyunk*
- Palatin Gergely Fotópályázat*
- 26 *Liturgia - Húsvéti vigília*
- 27 *Könyvajánló - A katolicizmus története*
- 28 *Életünk - Farsang 2013*
- 30 *Támogatói oldal*
- Pannonhalmi Woodstock*

Változunk

Épp a 48-49-es szabadságharcból jött javítófeleletre egy kedves diákom, mikor elterjedt a hír: felszállt a fehér füst. Már az áprilisi törvényeknél jártunk, mikor megrebbent a Szent Péter Bazilika teraszának függőnye. Ekkor már többen voltak a szobámban.

... Sanctae Romanae Ecclesiae cardinalem Bergoglio ... Együtt néztük a történelmet. ... qui sibi nomen imposuit Franciscum. Elemzettünk, örültünk, fogadtuk az áldást. Aztán visszatértünk a történelemhez – a hétköznapibbhoz.

Maradunk

Ritkán érhető tetten ennyire tisztán, hogy a történelem halad. Pedig egyszer majd a mi napjainkból is lesz javítófelelet.

Meg kell majd tanulni ezt az évszámot is: 2013. Az év, amikor válság volt. Amikor alkotmányunk fordulópontoz érkezett. Amikor elhunyt Teodóz atya, Ede atya és Tibold atya. Amikor Pannonhalmán újabb építkezésbe fogtak. Amikor új lendületet vett az Egyház. Aminek mi mind részesei lehet(t)ünk.

Juhász-Laczik Albin OSB
főszerkesztő

Kiadja a Bencés Kiadó és Terjesztő Kft.
a Pannonhalmi Bencés Gimnázium Alapítvány megbízásából
pannonhal-ma@osb.hu

9090 Pannonhalmi, Vár 1. Tel: 06-96-570-140

Szerkesztette: Csértán Károly, Dejcsics Konrád OSB, Juhász-Laczik Albin OSB,
Hortobágyi T. Cirill OSB, László Zoltán, Rábai László

A fotókat készítette: Bencés Fotótár, Gál Geláz OSB, Erdőssy István,
Hadik Maximilian, Horváth Péter, Horváth Tamás, Kovács Adorján,
Kovács Dávid, László Zoltán, Pannonhalmi Kulturális Igazgatóság, Radics Ottó

A plakátot Andrónyi Tamás készítette.

A címlap Gutowski Robert terve alapján készült.

Grafikai terv: Schmal Károly

Készült a budapesti Pauker Nyomdában 5200 példányban
Pannonhalmi, 2013

Ausculda

...a lelki vágyódás örömeivel várni a szent húsvétot (RB 49,7).

Szerzetesként egy újabb szent negyven napos időszakot kezd(het)tem el a közösségben. Sokadjára hallgattam hamvazószerdán a szerzetesi ebédlőben a Regula felolvasásakor Szent Benedek Atyánk intelmeit a negyvennapos böjt kezdetére útravalóul, ajánlasként, buzdítás gyanánt. Nyugodt figyelemmel kísérem az elhangzó szöveget. Majd a negyven nap során újraolvasom, hogy emlékezetembe idézzem, az ismert szöveg mit is rejteget még magában, ami előtte nem jutott el értelmemhez, szívemhez.

És mit mond?

Az első, ami feltűnik, a fegyelem: önfegyelmet gyakorolni. Aztán a gondolat, hogy teljes tisztaságban éljük negyvennapos életünk. Persze legelőször itt az erkölcsi, szexuális tisztaság jut(hat) eszünkbe, de úgy érzem, sokkal inkább az életünk Istenre irányítottsága a hangsúlyosabb. Az isteni szót, az isteni ígét olvasni, és azon lenni, hogy meghalljam. A negyven napos úton csendet teremteni, az Isten jelenlétébe helyezni létem, létezésem. A kemény, engedetlen, néha megátalkodott szívét összetörni és a szív töredelmére váltani. Fegyelmezettség, készülődés, odafigyelés, éberebb jelenlét, mérce, mérték a kulcsszavai ennek az időszaknak. A lelki vágyakozás örömeért imádkozni és igazán vágyani a krisztusi fényre. Vágyakozni és remélni, hogy Ő dicsőséges fényével be tudja tölteni árnyékrészeimet.

Újból felkészülni arra az eseményre, amelyet nem tudok (csak) értelmemmel megfejtani, hogy hogyan, miként történik, történhetett. Elhiszem! Elhiszem, mert élém élték a hitet; a feltámadás, a megváltás hitét, hogy én is megélhessem. Elhiszem, mert van kapcsolódási pontom, van élő kapcsolatom Vele és ez ez szolgál alapul, hogy higgyem. Ha csak értelmemmel fürkészem, kelepcebe kerülök.

Bármi legyen is az, amit a negyven nap során készületi gyakorlatként teszek, az felajánlás, nem kényszer, nem betűről betűre teljesítésre előírt elvárások sora, hanem az, amit ki-ki képesnek érez megtenni.

Jézus szenvedésének, halálának és feltámadásának emlékét ünnepeljük, üljük meg és éljük át Húsvétkor. Az élet ünnepe ez.

Reggel az ablakomból már hallom a madarak csivitelését, az arborétumban foltokban már a hóvirág, a téltemető

sárga pázsitja, a kikandikáló hunyor visszatarthatatlanul jelzi, hogy a halottnak hitt táj életre kel, új élet veszi kezdetét.

Krisztus ernyed, erőtlenségre, halott teste, a sötét, zárt sziklába kerül, de feltámadásának világossága az, amely erőt, fényességet áraszt sötétségünkbe, aki a halálból életre kelt bennünket is.

A Szent Három Nap egyszerre „sötétség”: a mélybe zuhanás, a megsemmisülés, a végesség megtapasztalásának átélése, és egyben jelenti a ragyogó fénynek, mindenek felemeltetésének, a szárnyalásnak, a szabadságnak élményét is. A negyven napos időszak intenzitása és a szent három nap egyben ajándék is, mert nem a magam erejéből, hanem Isten kegyelméből történik az, ami megtörténik, mindaz, amit Isten azoknak készít, akik szeretik őt.

Ora

Hogy megnyerjétek őket...

Anzelm különleges figyelmet fordított a serdülőkre és a fiatalokra, és azoknak, akik ennek oka iránt érdeklődtek, egy hasonlattal szokott válaszolni. A fiatalok életkorát a viaszhoz hasonlította, amelyet megfelelő hőmérsékletűre kell melegíteni ahhoz, hogy belenyomhassák a pecsétet. „Ha ugyanis a viasz” – úgymond – „túl kemény vagy túl lágy, a pecsétnyomó képmását nem képes maradéktalanul visszaadni. Ha viszont akkor nyomják bele a pecsétet, amikor e két véglet – a keménység és a lágyság – megfelelő arányban van meg benne, akkor a pecsétnyomó rajzolatát tisztán és teljesen tükrözi vissza. Ugyanez a helyzet az emberi életkorokkal. Nézz egy olyan embert, aki kora gyermekkorától késő öregségéig a világi élet hiábavalóságai között forgolódott, csak a földi dolgokon gondolkodik, és ezekben teljesen megrögzötté vált. Kezdj el ezzel beszélgetni a lelki dolgokról, beszélj neki az isteni szemlélődés finomságairól, tanítsd meg fürkészni a mennyei titkokat, s rájössz arra, hogy semmit sem lát meg abból, amit neki mutatni akarsz. Nem csoda, hiszen megkeményedett viasz már, az életet nem ilyen dolgokkal töltötte, azt tanulta meg, hogy teljesen mással törődjön. Ellenben végy szemed elé egy zsenge életkorú és tudású gyermeket, aki még nem tud különbséget tenni jó és rossz között, aki képtelen megérteni téged, amikor ilyesmiről értekezel: még túlságosan lágy, félig folyékony viasz, s nem tudja felfogni a pecsétnyomó ábráját. A kettő között helyezkedik el a serdülő és ifjú ember, akiben megfelelő arányban van meg a viasz keménysége és a lágysága. Ha őt oktatsz, képes leszel benne kialakítani azt, amit szeretnél. Ezért van az, hogy amikor a fiatalok felé fordulok, nagyobb gondossággal ügyelek; azon vagyok, hogy kiirtsam belőlük a bűnök magvait, hogy aztán az erények szent gyakorlatait kompetensen elsajátítva a lelki férfi képmására alakítsák át magukat.”

Egyszer egy felettébb jámbor ember hírében álló apát a szerzetesi életmódról beszélgettet Anzelmme. Többek között a monostorban nevelkedő fiúkról is szót ejtett, és megjegyezte: „Az ég szerelmére, mi lesz ezekből? Teljesen romlottak és javíthatatlanok. Éjjel-nappal, szakadatlan verjük őket, s ők csak egyre rosszabbak lesznek”. Anzelmelcsodálkozott, és így szólt: „Szakadatlan veritek őket? És mi lesz belőlük, amikor felnőnek?” Mire ő: „Gyengeelméjűek és vadállatok”. Erre Anzelm: „Ti aztán sikeres nevelők vagytok: emberekből sikerült állatokat nevelnetek”. „Mit tegyünk még” – válaszolta amaz – „ha egyszer minden lehetséges eszközzel kényszerítjük őket, hogy megjavuljanak, de nem érünk el semmit.” „Kényszerítitek? Mondd meg nekem, kérlek, apát uram, mi történne akkor, ha elültetnél egy fiatal fát a kertedben, s azt minden oldalról úgy körülzárnád, hogy ágait semmilyen irányba nem tudná kiterjeszteni; ha néhány év elmúltával kibontanád, milyen lenne az a fa?” „Használhatatlan, csupa görbe és egymásba gabalyodó ág.” „Kinek a hibája volna ez? Hát nem a tiéd, aki túlságosan lekorlátoztad? Lám, ezt teszitek a rátok bízott fiatalokkal. Amidőn az oblációval felajánlották őket, el lettek ültetve az egyház kertjében, hogy növekedjenek és Istennek gyümölcsöt hozzanak. Ti pedig megfélemlítéssel,

fenyegetésekkel és veréssel annyira körbezárjátok őket, hogy nem rendelkezhetnek többé saját szabadságukkal. E miatt a mértéktelen korlátozás miatt rossz és kusza gondolatokat teremnek, növesztenek, táplálnak, miként a tövisbokor; s mindebből akkora erőt fektetnek, hogy teljes eltökéltséggel elutasítják mindazt, ami megtámaszthatná és nemesebbé tehetné őket. S mivel bennetek semmi szeretetet, semmi irgalmat, semmi jóindulatot vagy rokonszenvet nem találnak, a jövőben sem számítanak semmi jóra tőletek, és azt gondolják, hogy mindaz, amit tesztek, irántuk való gyűlöletből és rosszindulatból fakad. Sajnálatos módon ebből az következik, hogy testi növekedésükkel egy időben a gyűlölet és a gyanakvás is növekszik bennük, és egyre hajlandóbbak és hajlamosabbak a bűnre. Minthogy pedig nevelőiktől valódi szeretetet nem kaptak, minden emberre csak összevont szemöldökkel és mogorva tekintettel tudnak nézni. Az Isten szerelmére, áruljátok el nekem, mi az oka annak, hogy ilyen ellenségesek vagytok velük szemben? Hát nem emberek ők is – ugyanolyan természetűek, mint ti vagytok? Kívánnátok-e magatoknak azt, amit övelük tesztek, ha a helyükben volnátok? Rendben van. Tegyük fel, hogy csakis ütlegetésekkel és ostorcsapásokkal akarjátok őket a jó erkölcsökre megtanítani. Láttatok-e valaha olyan aranyművest, aki csakis kalapácsütések segítségével alakította ki arany vagy ezüstlemezéből a kívánt ragyogó képmást? Nem hinném. Hát akkor? Amidőn az alkalmas formát kihozza a lemezből, hol finoman megüti és sajtolja a megfelelő eszközzel, hol pedig még finomabban felengedi és formázza. Ha tehát ti azt kívánjátok, hogy a rátok bízott gyermekek az erkölcsöktől ékeskedjenek, szükséges, hogy az ütlegetések sajtója mellett megadjátok nekik az apai jóság és szelídség enyhítőszerét és védelmét.” Az apát így válaszolt: „Enyhítőszer?! Védelem?! Azon fáradozunk, hogy a súlyos és érett erkölcsök közé fogjuk be őket.” Mire Anzelm: „Jól teszitek. A kenyér és a szilárd étel hasznos és üdvös táplálék az egészséges embernek. Ám vond meg az anyatejet és etesd ezekkel a csecsemőt, majd meglátod, hogy előbb fullad meg tőlük, minthogy csillapítja éhségét. Hogy miért, azt nem magyarázom el, napnál világosabb. De legalább azt vegyétek figyelembe, hogy amiképpen a törekeny és az erőteljes testnek egyaránt megvan a maga tulajdonságaihoz illő étke, ugyanúgy a törekeny és az erőteljes lélek is rendelkezik saját minőségének megfelelő táplálékkal. Az erős léleknek nincs szüksége tejre, szilárd eledellel táplálkozik: békétűrő az üldözések közepette; nem kívánja a másét; annak, aki megüti egyik orcáját, odatartja a másikat is; imádkozik ellenségeiért; szereti azt, aki gyűlöli őt, és még sok ehhez hasonló. A törekeny és az Isten szolgálatában még zsenge lélek viszont tejre szorul: mások szelídségére, jóindulatára, irgalmasságára, derűs szölongatására, szerető támogatására, és még sok effélére. Ha ilyen módon alkalmazkodtok a rátok bízott erősekhez és gyengékhez, Isten kegyelmének segítségével, amennyiben rajtatok áll, megnyeritek őket Istennek.” Ennek hallatára felsóhajtott az apát: „Eltértünk az igazságtól, s a helyes megkülönböztetés fénye nem világított nekünk.” Anzelm lába előtt a földre hullott, megvallotta, hogy vétkezett, hogy bűnös; bocsánatot kért a múltért, s javulást ígért a jövőre.

(Eadmer: De vita et conversatione Anselmi, I. 22. Dejcsics Konrád OSB fordítása)

Labora

Imago – Portrék a főapátság gyűjteményeiből

*„De érdekelhetnek-e azok, akiket nem ismerek?
Úgy látszik, igen. Minden arc mögött titkos arc
lűktet, s ez egyre jobban csigázza képzeletemet”*

(Kosztolányi Dezső: Nyolcvan ismeretlen arckép)

A főmonostor folyosóin függő, szerzeteseket ábrázoló képek sora nemcsak megjeleníti az ábrázolt személyek külső jegyeit, a képeket nézve mintha élénk tárlónának szemmel nem látható vonásaik is. Ezen festmények némelyike időlegesen a főapátsági lépcsőházakból a kiállítótérbe költözik, hogy újonnan nyílt kiállításunk részeként megtekinthető legyen látogatóink számára is.

A portré a képzőművészet meghatározó műfaja, amelyen hagyományosan az emberi arc ábrázolását, egy személy külsejének megjelenítését szokás érteni. Azonban a fenti idézet is sejteni engedi, hogy egy arckép ennél sokkal többet is elárulhat: nemcsak a fizikai külsőt, hanem a jellemet, esetleg a lelkiállapotot is igyekszik megörökíteni. Mindezekon kívül egyéb funkciói is vannak: a portré reprezentál, emlékeztet, helyettesít.

A portré multifunkciós jellegéből fakadóan a kiállítás több tematika mentén igyekszik feltárni a portré válfajait, így a műtárgyak (festmények, grafikák, fotók, szobrok) különböző csoportosítások mentén kerülnek bemutatásra. Tematikusan szerepelnek önarcképek, kettős-, nemesi-, reprezentatív portrék, de sok esetben olyan címszó a rendező elv, mint a „ruha teszi”, a „tekintet”, az „elcserélt” vagy az „ideál”.

A kiállítási anyag súlypontja a XVIII. és XIX. század, de a tárlat íve a középkortól egészen a jelenkorig húzódik. Legrégibbi kiállított műtárgyunk a hazai emléktárhely egyik ritka darabja, a soproni bencés templom donátorszobra.

A jelent a pannonthalmi diákok munkáiból készült – a tárlat izgalmas pontjának ígérkező – fotóösszeállítás képviseli.

A kiállítás egyik legérdekesebb része a fotótárban fellelhető portrékollekciókkal foglalkozik, ugyanis rengeteg portré található a szerzetesi hagyatékokban, amelyek zöme

a XIX. század végéig műtermi felvétel, később amatőr felvételek sokasága. Még a múlt megmaradt töredékeiből is érzékelhető, milyen fontos szerepet kapott a rend életében az arcképkészítés, -készíttetés és -gyűjtés.

Kiállításunk kurátorai dr. Petneki Áron művelődéstörténész, a varsói egyetem nyugalmazott tanára és Bogdán Melinda muzeológus, vizuális antropológus. A kiállítás megnyitására dr. Bokody Péter művészettörténészt kértük fel.

A Pannonthalmi Főapátság idei időszakos kiállítása Szent Benedek tavaszi ünnepétől (március 21.) az apátság védőszentjének, Szent Mártonnak ünnepéig (november 11.) tekinthető meg.

Mese a perspektivizmusról

2013. február 22-én iskolánkban járt Schmal Dániel, a PPKE Filozófiai Tanszékének professzora. Az ún. Molyneux-problémáról beszélt, melyet a következőképpen lehetne összefoglalni:

VAJON EGY SZÜLETÉSÉTŐL VAK EMBER, HA HIRTELEN VISZSZANYERI A LÁTÁSÁT, MEG TUDJA-E ÁLLAPÍTANI PUSZTÁN A LÁTÁSA SEGÍTSÉGÉVEL EGY KÖZEL AZONOS MÉRETŰ GÖLYŐRŐL ÉS KOCKÁRÓL, HOGY MELYIK A GÖLYŐ ÉS MELYIK A KOCKA, HA ELŐTTE, MIKOR MÉG VAK VOLT, MEGTAPINTATÁK VELE AZOKAT?

*

Kinyitottam a szemem, és elindultam. A táj gyönyörű volt: nyáreleji, zöld mező; késődelutáni sűrű fény. Gondoltam, valahol a mediterráneumban lehetek, vagy csak jó a szín-szűrő. A rét közepén egy magányos fa állt, a finom szellő szinte egyenként fújta végig a leveleit; talán hogy mindent részletesen meg tudjak figyelni. Azon gondolkoztam, megnyit 'fotosoppoltak' a látványon. Aztán közelebb mentem, és lassan körbejártam; figyeltem a kérgen körbefutó árkokat és dudorokat, a lombkorona lusta hullámszerűségét. Giccs. 50 méterrel arrébb a pázsiton egy moonwalking-oló med-

ve ír akcentusban énekelte a szingingindörént, és két pont ugyanolyan hosszú egyenessel zsonglörködött. Ásítottam. Aztán megpillantottam egy házikót a mező szélén, így arafelé indultam. Odaérve egy ausztrális beütésű néger bácsika szívélyesen fogadott, bevezetett a házba és fagyival kínált. Elfogadtam, és közömbösen húztam végig az ujjam a gombóc 12 élén. Közben egy pulzáló labdát rugdostam a falnak unottan.

*

Szóval a konklúzió: perspektivizmus, de nem relativizmus. Azaz vannak felfedhető szabályszerűségek, melyek szisztematikus torzulásokat okozhatnak az érzetekben; nem állíthatunk bármit úgy, mintha az tény volna. Ezen szisztémák feltárására kell törekednünk.

Elálmosodtam. Elkészöntem a néger bácsitól és felmentem a hálóba. A többiek már aludtak; nehéz napunk volt, matekdoga, miegymás. A tükörhöz léptem és megmostam a fogam, aztán kivettem a kontaktlencsémeket. Megdörzsöltem a szemem; a háttérben Dalí lángoló zsiráfja legelészett. Perspektivizmus, gondoltam, aztán lekapcsoltam a villanyt. Gyorsan álomba merültem.

Bönöczk Péter 12.b

STRATÉGIA WORKSHOP– HUMÁN FEJLESZTÉS A FŐAPÁTSÁGBAN!

Magam is meglepődtem, amikor a folyamat előzményeit keresve egészen 2002-ig kellett visszamenni. Ekkor kezdődött ugyanis Palotai Gabriella pszichiáter, HR tanácsadó munkája a Főapáti Tanács néhány tagjával, melynek kimondottan az volt a célja, hogy a Főapátság mint szervezet működését áttekintsük, a tevékenységeket súlyozzuk, a kommunikációt javítsuk, a Főapátság stratégiáját átgondoljuk! Később a 2005. és 2008. évet átívelő általános káptalan összesen kilenc ülésének mindegyikét átjárta ez a téma. Majd 2008-ban kapcsolódott be Goda Gyula pszichológus, vezetési tanácsadó útkeresésünkbe és azóta is irányítja a folyamatot.

Miről is van szó? Az elmúlt húsz év során a Főapátság jelentősen bővült intézményekben, és tevékenységekben. Újra van pincegazdaságunk (Pannonhalmi Apátság

Pincészet), éttermünk (Viator Apátsági Étterem és Borbár), könyvkiadónk (Bencés Kiadó), szálláshelyünk (Szent Jakab Ház), sokféle apátsági termékünk, gyógynövénykertünk, fejlesztettük a turizmus helyszíneit...

Ám a növekedés gyorsan jött és az ugyancsak bővülő, de régebb óta működő intézményeinkkel (pl. iskolák, szociális otthonok, különféle gyűjtemények, plébániák) a kapcsolatot erősíteni kell, az egy töről sarjadás tudatát, a részek együtt képesek egészet alkotni meggyőződést, még munkálni kell! Ráadásul úgy érezzük, hogy a társadalmi és egyházi paradigmaváltás elől mi sem térhetünk ki, azaz újra meg kell fogalmazni szerzeteséletünk és intézményfenntartó szolgálatunk XXI. századi pannonthalmi stílusát.

Tisztázni kell a célokat, a felé vezető utat, továbbá fejlődünk kell, hogy képesek legyünk a változást végbevinni. Mindez

Életünk

nem csak a szerzetesek feladata, hanem munkatársainké is, hiszen a Főapátság küldetését a világban a szerzetesek és a világiak közösséget alkotva teljesítik intézményeink keretében.

Elindítottunk tehát egy folyamatot, amely rendszeres megbeszéléseket, együtt gondolkodást jelent. Azt szeretnénk, ha erősödne az elköteleződés, a felelősségvállalás lelkülete minden munkatársunkban.

A sok-sok megbeszélés egyik gyümölcse a Főapátság és

intézményeinek közös küldetésnyilatkozata: evangéliumi értékekre épülő közösség akarunk lenni, mely a mindennapokban működőképes és pozitív kisugárzása van!

Eddigi tapasztalatainkról szeretnénk számot adni a „A BENCÉS SPIRITUALITÁS ÉS VÁLLALATVEZETÉS” címen, 2013. április 26-ra meghirdetett vezetőképző konferenciánkon, melyre ezúton hívom volt diákjainkat!

Bővebb információ: <http://bences.hu/hr>

Hortobágyi T. Cirill OSB, perjel

Felolvasók képzése és avatása Pannonhalmán

Világi munkatársainkat évek óta megkérjük, hogy a szentmisen aktív részvételükkel kapcsolódjanak be a liturgia ünnepelésébe. A szent szövegek felolvasása mellett a diákmiséken rendszeresen az áldoztatásban is segítségünkre vannak a világiak, mert nem vagyunk annyian bencések, hogy mindenhol mi áldoztassunk. Már régóta szó van közösségünkben arról, hogy erre a szolgálatra készítsük fel az arra alkalmas férfiakat, szólítsuk meg őket és a szükséges előkészület után nyerjék el a lektori, majd az akolitusi tisztséget.

A képzést széles körben hirdettük meg a főapátság munkatársai, a Pannonhalmi Bencés Gimnázium és a Szent Benedek Gimnázium és Szakképző Iskola tanárai között. Tizennégy jelentkezővel indult a

képzés, és befejeztével, február 23-án tizenegy férfit avatott főapát úr lektorrá, egyet pedig akolitussá.

Ez volt az első alkalom, hogy ilyen képzést tartottunk Pannonhalmán világiak számára. A tematika összeállítása közben, ahogy felkértem az atyákat az előadások, tanítások megtartására, magam is meglepődtem, milyen gazdag sorozat állt össze. A tanításokat Antal, Ákos, Albin, Konrád, Bernát atya, Ásványi Ilona és jómagam tartottuk.

Az esemény jelentőségét a magvetőről szóló példabeszéden keresztül tudom megmutatni. "Kiment a magvető vetni. Amint vetett, az egyik mag az útfélre esett, ... a másik köves helyre, ... a harmadik tövises helyre ..., a többi azonban jó földbe esett." Ez Jézus első példabeszéde, melyet alapvetésnek

szánt. Amelyről azt mondja: ha ezt nem értitek meg, a többi sem fogjátok megérteni. Ez egyike azon kevés példabeszédnek, melynek megfejtését Jézus maga adja meg a tanítványoknak. A mag Isten igéje, a talaj a szíved. Minden azon múlik, hogy a talaj találkozik-e a maggal, és hogy milyen állapotban van. A mi hatalmas felelősségünk: úgy felolvasni Isten igéjét, hogy az megszólítsa a hallgatót, rezonáljon benne, azaz: eresszen gyökeret! A többi már a hallgató felelőssége, miként ügyel a növekedésen, megvárja-e a szárbaszökkenést, majd a termést. Nem a felolvasó felelőssége, ha a hallgató szíve kövesnek, tövisesnek, esetleg keménynek bizonyul, mint a letaposott útszél. Az viszont igenis a felolvasó felelőssége, ha a felolvasása nem érthető, elhadart, nem hallható. Nekem, mint felolvasónak úgy kell kiállnom kihirdetni Isten igéjét, hogy közben átjár a felelősség: emberek élete változhat meg azon, hogy meghallják és befogadják-e az üzenetet, vagy sem. Szent Antal egy nap a templomban hallotta Jézus szavait a gazdag ifjúról. Az ige szíven ütötte, fogta magát, eladta mindenét, amije csak volt, széttosztotta a szegényeknek, és kiment a pusztába, hogy így kövesse az értünk szegénnyé lett Jézust. Azóta is mint alapító, megkérdőjelezhetetlen tekintélyként rá minden szerzetes. Mi lett volna, ha azon a napon egy arra alkalmatlan férfi hadarta, vagy motyogta volna el az evangélium örömhírét a templomban? Valószínűleg soha nem hallottunk volna Szent Antalról. Ez a világ épp úgy sóvárogja Isten igéjét, mint kétezer évvel ezelőtt. A mi felelősségünk, hogy a liturgiáinkon részt vevő testvérek találkoznak-e, és ha igen, hogyan találkoznak az igével, a kétélű karddal, mely "eleven és hatékony, behatol az értelemnek és a léleknek, az ízeknek és a velőknek elágazásaihoz, és megítéli a szív gondolatait és szándékait" (Zsid 4,12).

Hardi Titusz OSB, igazgató

Életünk

Oklevélolvasó műhely

Pannonhalmi izgalmas hely. Van középkori bazilikája, van szép könyvtára, arborétuma, borászata, vannak régi és modern épületei, vannak érdekes emberek, akik itt élnek, vagy csak látogatóba jönnek a hegyre. Azok számára, akik itt élnek, ezek az izgalmas helyek élővé, az érdekes emberek megszólíthatóvá válhatnak. Mondják, Pannonhalmának szelleme is van.

Egy kíváncsi diák számára talán még inkább csalogató minden olyan hely, amely a „világban” nincsen, amelyet fel kell fedezni. Ha Pannonhalmának van szelleme, akkor egyik lakhelye biztosan a levéltárban van. A levéltár az a hely, ahol ezer éve gyűjtik és őrzik az apátsággal kapcsolatos írásos dokumentumokat a szerzetesek fogadalomlevelétől a középkori okleveleken át a szép kéziratos térképekig. A történelem itt elevenné válik azoknak, akik e dokumentumokat meg tudják szólaltatni. Ezeknek a régi okiratoknak többsége ugyanis latin nyelven, legtöbbször „csúnyán” íródott. Tudás, türelem és gyakorlat kell ahhoz, hogy kibogarásszuk, mit is rejtene a szövegek. A levéltár anyagát gyakran felhasználták az oktatásban. A gimnáziumban 1979 őszén, Gáspár atya jóvoltából indult az oklevélolvasás, hiszen itt mindig akad néhány olyan diák, akit megérint a régi dokumentumok világa. Persze ők nem mindannyian járhatnak az oklevél- és kódexolvasó szakkörre, hiszen az egyik alapfeltétel, hogy latinos legyen az illető. A többihez pedig leginkább kitartás kell.

Legrégibbi okleveleink karoling minuszkulával íródtak. Ezt az írást viszonylag könnyű kiolvasni, hiszen szépek, kerek betűkből áll, mai írásunknak is ez

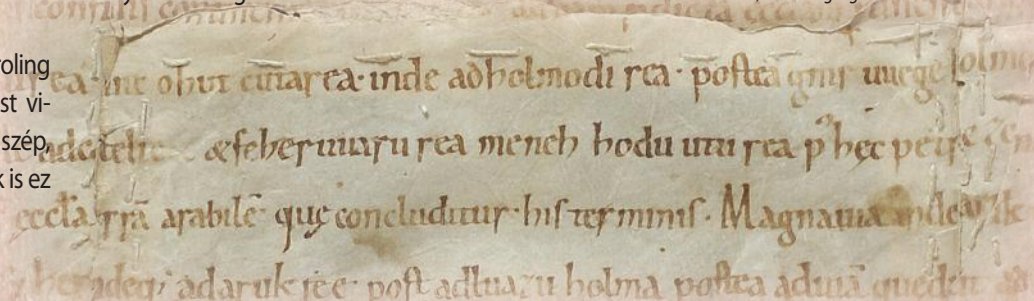
az alapja. Nem véletlen, hogy ilyen oklevelekkel kezdjük az ismerkedést. Aztán a gótikus írásokkal együtt jönnek a bizonyodalmak. Leginkább a rövidítéseket kell megtanulni, de szerencsére ezek egész Európában általánosak voltak. Az oklevélolvasó kezdetben arra koncentrált, hogy ki tudja olvasni a szöveget. A tanár kérdése, hogy mit is jelenthet, váratlanul éri. De néhány hónap alatt már megy a két dolog együtt is. Közben megtanuljuk, hogy az oklevélnek vannak „részei”. Megismerjük, hogyan állították elő a pergament, miből készül a pecsét, és hogyan erősítették az okiratra. Megtanuljuk feloldani a régi dátálásokat, és azt is megérthetjük, miért hamisítottak okleveleket, hogyan írtak meg és állítottak össze egy kódexet, és megcsodálhatjuk esetenként páratlan díszítésüket is. Közben egyre több tudás szerezhető Pannonhalmi múltjáról, felismerhető, hogy a közösség sok mindent megőrzött, más dolgok meg átalakultak. Az 1212-ben készült montecassinoi imaszöveget például még mindig tartja a két közösség, de a jobbágyság az úriszék előtt már senkit sem vádolnak boszorkánysággal. A pannonthalmi kiváltságlevelével kapcsolán megérthetjük, hogy egy okirat szövege esetenként annyira sokrétű, hogy egy egész könyvet lehet róla írni. Választ kereshetünk arra a kérdésre, hogy a Szent László korából származó összeírólevelével könyvtárkatalógusának kódexei közül

miért nincs meg ma már egy sem, de egy perjelnaplóból a régi korok szerzetesi napirendjét is megismerhetjük, vagy azt, hogyan viszonyult a közösség a '48-as forradalomhoz és szabadságharchoz. Természetesen mindezt nem az eredeti dokumentumokon „tesszük”, hanem azok másolatán. De minden esetben megnézzük az eredetét is.

A kezdő oklevélolvasókból haladók lesznek, ezért időnként újra igény van kezdő csoportot indítani. A szakkör optimális létszáma 3-5 fő. Ekkora csoporttal néha kirándulunk: jártunk többek között bécsi levéltárban, veszprémi restaurátorműhelyben és budapesti kiállításon. Évekkel ezelőtt egy osztrák állami projekt keretében a bécsi bencés apátság iskolájának diákjaival feldolgoztuk a két apátság között 1509-ben létesült imaszöveget létrejöttének körülményeit, hiszen a Bécsben kiállított oklevelet mi őrizzük, Tolnai Máté és konventjének oklevele pedig a bécsi skót apátság levéltárában található. A szakkör tagjai később leginkább a bölcsészkaron kamatoztathatják az itt szerzett tudást, de aki más irányt választ, talán annak sem lesz hiábavaló az a kaland, amelyet valószínűleg Pannonhalmán kívül nem sok iskola tud nyújtani.

Dénesi Tamás, levéltári igazgató

Hic fuit

Interjú Szabó Gáborral

Mit szólnál egy nosztalgiazós kezdéshez? Egy emlék Kupacról:

Most elsőre egy kép jutott eszembe: Fekszem az ágyamban takarodó után, tél van, nyitva vannak az ablakok, esti szellőztetés, és a faluból felhallatszik a kutyaugatás ...

Magány és hideg, biztonság és távlatok: különböző dolgokat éltünk meg Pannonhalmán. Te hogy érezted magad?

Igen, hideg, de állig be vagyok takarózva, és nem nekem kell becsukni az ablakot. Ami valahogy a magánnyal is összefügg: a folyamatos egymásra utaltság lassan megszűlte a szolidaritást. De lehet, hogy csak szerencsém volt: könnyen ment a tanulás, jóba lettem az osztályfőnökünkkel, helyem lett az osztályban. Nekem nagyon szép volt ez a négy év.

A vége felé találgattuk, kiből mi lesz - majd egyszer. Beöltöd mi lett?

Fizikát tanultam az egyetemen, aztán filozófiát. Most a kettő viszonyával foglalkozom az Akadémia Filozófiai Intézetében.

Tanítottál is...

Igen, fizikát tanítottam a budai cisztereknek jó tíz évig, közben és azóta meg matematikát, fizikát és tudományfilozófiát különféle budapesti egyetemeken.

Annak, hogy most mivel foglalkozol, van köze a pannonhalmi évekhez?

Igen, mélyen. Hadd válaszoljak megint egy képpel: ahogy a fizika órák kezdődtek. Ambrus atya bejött, felírt a táblára két számot, az órán megoldandó feladatokét, kinyitotta az ablakot, és kikönyökölt a Boldogasszony kápolnára. És úgy is maradt vagy húsz percig. Na mármost ha a fizika valami ilyen szabad és link dolog, gondoltam, vagy csak éreztem, akkor ez éppen az, amit én keresek. Valahogy ilyen finoman terelgett az iskola a szabad és, ahogy az imént mondtad, távlatos értelmiségi lét felé.

Manapság a diákok inkább praktikus és jól eladható tudást keresnek. Inkább tervezhető karriert, mint távlatos értelmiségi létet. Van aktualitása annak a szemléletnek, amit Kupac Neked, nekünk akkoriban átadott, és ma is képvisel?

A pályaválasztás szempontjai ma talán sokrétűbbek, mint a mi időnkben. A nyolcvanas évek végén nagyjából minden szakmával ugyanannyit kerestél, így ez a szempont kiesett a mérlegelésnél. Ma bonyolultabb a helyzet, nagyobbak az anyagi különbségek a pályák között, kiszámíthatatlanabb, hogy mire

is lesz kereslet. Nyilván érdemes ilyenkor egy kicsit befelé figyelni; arra, hogy mi is érdekel igazán. Az a negyven-ötven év, ami előttünk áll, túl hosszú ahhoz, hogy pusztán csak pénzt keressünk. Félúton unni fogod magadat. No persze az lenne az optimális helyzet, ha a „tervezhető karrier” és a „távlatos értelmiségi lét” körei közelebb esnének egymáshoz.

Fizika és filozófia viszonyával foglalkozol - el lehet mesélni szakmán kívülieknek, hogy mivel?

Leginkább az izgat, hogy az alapvető fizikai elméleteink milyen viszonyban állnak az alapvető filozófiai fogalmainkkal, úgymint az okság, a tér és idő, a valószínűség vagy a magyarázat fogalmaival. Eddig leginkább a modern fizikai elméletek foglalkoztattak, de ahogy múlik az idő, klasszicizálódok: most épp azon töprengök, hogy miért is működik olyan jól egy annyira pongyola és fenomenologikus elmélet, mint a hőtan. Vagy te érted? (/Nevet./)

Nem, a hőtant sem. 83-ban, elsőben, megpróbálták nekünk valamilyen szaktárgyi innováció keretében statisztikus alapon fizikát tanítani. Nem értettem, nem kaptam rá... Az viszont érdekel, hogyan lehet gyerekeket megtanítani valamire. A közoktatásban és a felsőoktatásban is sokan panaszkodnak a fiatalok motivátlanságára, közönyére. Neked milyenek a tapasztalataid a tanítványaidal, a tanítással?

Igen, a Tóth Eszter-könyv, emlékszem, teljes melléfogás. Holott a probléma valós: ha a fizikát az elején, vagyis a mechanikával kezded, akkor a második órán sebességet kell tanítanod, ahhoz viszont deriválás kellene, amit a matekos kollégák, ugye, mégse vállalnának be. Az van szokásban, hogy a rázós pontoknál egy kicsit sumákolunk abban bízva, hogy az okosak kibírják, a többiek meg nem veszik észre. De ez nem a legjobb megoldás, mivel pont azt a korábban már említett tisztaságot és átláthatóságot rontja. Persze nekem sincs jobb ötletem. Valahogy a dolog eleganciáját kell folyamatosan fenntartani. (Ja, hacsak úgy nem?!)

Szerinted hogyan lehetne hatékonyabban tanítani?

Nem tudom. Nyilván kell valami tűz az emberben, különben mindenki elalszik. Ahogy Elemér atya tanított. Látszott, ahogy az első öt percben felsteigerolja magát. Meg nyilván az is kell, hogy jól érts a szakmádhoz. Hogy az órán már ne azzal kelljen foglalkoznod, hogy na akkor mi is az a jambus. Hogy azt sugározd, hogy egy lejtős példa, még ha van is súrlódás,

Ph'86

valójában egy bagatell. Nekem például sokat segített, hogy mindig mást is csináltam a tanításon kívül. Hogy a kutatói munkámnak ha nem is a tartalmát, de a lendületét be tudtam hozni a középiskolai órákra. Ami talán azt sugallta, hogy ez az egész mozgathat egy embert belülről. Ezt a tágasságot láttuk az osztályfőnökünkön is, ezért voltak olyan jók a magyarórák. Valahogy aurája volt a tananyagának, ami túlnyúlt az órán, át az életbe. De hogy ehhez mi kell, ahhoz fogalmam sincs.

Mesélnél kicsit a családdodról?

Szívesen. Feleségem, Ancsúr, irodalomtörténész az Akadémia Irodalomtudományi Intézetében, az irodalomtörténetírás kezdeteivel foglalkozik. Most írja a doktoriját, mivel az elmúlt hat évben otthon volt a gyerekekkel. Három gyerekünk van. Luca, hét éves, most megy iskolába, gyönyörűen táncol és egy kézzel cigánykerekezik. (Láttál már ilyet?) Marci fiunk öt éves, most tanulja a biciklicselt. Dani három éves, kis sármör, bővíli a bölcsis néniket.

Budapesten éltek...

Igen. Feleségem ott is nőtt fel, a tér túloldalán. Én Kőszegről, Szombathelyről származom, de a va/zs/i akcentusom teljesen kikopott Pannonhalmán. Tavaly egy évet kint voltunk az Egyesült Államokban, Pittsburghben. Van ott egy

nagyon jó tudományfilozófiai központ, oda kaptam ösztöndíjat. Töredelmesen megvallom azonban, hogy nem voltam sem Steelers-, sem Penguins-meccsen.

Együtt mentetek ki, nem csak tudósként láttad Amerikát. Más ott az élet?

Igen, együtt mentünk. Luca ott iskolába járt, mivel van ott egy /kindergarten/-évfolyam, ahová öt éves korban mennek a gyerekek. Egészen jól megtanult angolul, nevet rajtunk, hogy hogyan ejtjük a „three”-t.

Hát, Amerikától mi nagyon le voltunk nyűgözve. Van ez a fals európai önérzet, de Amerika egy rém barátságos hely. Mi rengeteg segítséget kaptunk. Amikor megérkeztünk, és látták, hogy három gyerekkel vagyunk, csak úgy özönlöttek a szomszédok, hozták a játékokat, gyerekruhát... Van aki be se csöngetett, csak letette a teraszra. Az egyetem pedig elképesztő: nagyon magas színvonal, ugyanakkor rettentően barátságos és közvetlen tanárok. Ez a felénk ismert manír teljesen hiányzik az akadémiai életből. Nagyon sokat gondolunk vissza rá...

A magas színvonalhoz inkább emberpróbáló követelmények képzete társul sokunk fejében, mint a közvetlenségé. Ott hogyan csinálják?

Én csak a tudományfilozófiai képzést láttam. Itt ugye a pedagógiai kihívás

abban áll, hogy a természettudományos és a bölcsészképzést kell valahogy integrálnod, mivel az órákon fele-fele arányban ülnek fizikusok és filozófusok. Ez amúgy nagyon egészséges összetétel. A fizikusoknak a fogalmi gondolkodás megy nehezebben, a filozófia szakosoknak a formális. A tanárnak tehát az a dolga, hogy a két tábor egyben

tartsa, sőt kihasználja a helyzet adta lehetőséget.

Az egyetem elején, én úgy láttam, sokkal nagyobb türelemmel fognak neki a tanításnak, sokkal szabadabban mozognak a diszciplináris határok között: egy „Kvantumelmélet filozófiája” kurzuson például nem restellik először elmondani a matematikai alapokat, persze leegyszerűsítve, aztán a kvantumelméletet, végül az ismeretelméletet. Ha valaki fizikusként veszi fel a tantárgyat, felvesz párhuzamosan egy általános tudományfilozófiai bevezető órát, ha pedig filozófusként, esetleg hallgat egy kis lineáris algebrát a matematikusoknál. Nálunk ezek a határok sokkal merevőbbek. Egy bölcsésznek itt Isten adta joga, hogy életében ne láthasson több képletet.

A nagy ugrás aztán az MA-képzésnél van. Oda kevés embert vesznek fel, és ez egyben a doktori képzést is garantálja, tehát öt-hat évet. Itt már iszonyatos a terhelés. De addigra valahogy pszichésen megerősödnek diákok. Az MA-sokat már meghívják a tanszéki programokra, valamennyit tanítanak is, lassan beleszocializálódnak a szakmába.

Itthon folytatod...

Igen, az elkövetkező években kevésbé leszünk mobilisak: a gyerekek kezdik az iskolát.

Bencés világ

Nostro Santo Padre Benedetto

A legkevésbé sem túlzás azt állítani, hogy a szolgálatáról nemrég lemondott Benedek pápasága szimbolikusan ugyanonnan indult, ahol Szent Benedek, Európa és a nyugati szerzetesség atyja szerzeteséletét elkezdte. Ugyanis 2005. április 1-én, a II. János Pál halálát megelőző napon Joseph Ratzinger bíboros Subiacóba utazott, hogy a bencés szerzetesség bölcsőjénél átvegye az abban az évben neki ítelt Szent Benedek-díjat. Ez az esemény nem csupán véletlen egybeesés, hanem annak a kötődésnek a jele, ami Joseph Ratzingert, majd később XVI. Benedeket a mi Benedekünkhöz és szerzetesrendünkhöz kapcsolta. Magyarul ugyan könnyű különbséget tenni „Szent Benedek atyánk” és „Benedek Szentatyánk” között, Rómában viszont nem kevés félreértésre ad okot, hogy olaszul ezeket ugyanaz a kifejezés adja vissza („Nostro Santo Padre Benedetto”). A bencés allúzió jogosságát viszont maga a pápa támasztotta alá, hiszen megválasztását követő első általános kihallgatásán megerősítette, hogy nevét Szent Benedekre való tekintettel választotta. A hivatalos értelmezés szerint a pápai címerpajzs „K” formájú osztottsága is a monasztikus, jellemzően a bencés spiritualitás ihlette hagyományra vezethető vissza.

Az apostoli szék megüresedése idején mindenki – aki megteheti – olyan fényképeket tesz közzé, amelyen Róma emeritus püspökével szerepel, a Szentszék hon-

lapja pedig a lezárult pápaságról készített fényképgyűjteménnyel fogadja látogatóit. Az elmúlt évekre, sőt, évtizedekre visszatekintve mi is lapozunk bele a teológus pápával közösen gondozott fotóalbumunkba, és tekintsük át monostorokban tett látogatásainak, a bencés rend örömeiben és gyászában való osztozásának, továbbá a Szent Benedek és a bencés szerzetesség által is inspirált tanításának emlékezetes momentumait!

XVI. Benedek és a bencések kapcsolatát nem annyira a hivatalos, intézményesített munkakapcsolat, mint inkább a vendégfogadás ősi, autentikusan bencés gyakorlata jellemzi. A bajor pápa az 1970-es évektől kezdve előbb München püspökeként, majd 1982-ben kezdett vatikáni szolgálata idején is szinte minden évben meglátogatta a tizenhét bajorországi bencés apátság egyikét, Scheyernt, ahol késő tavaszi lelkigyakorlatait végezte. A visszaemlékezések szerint csendesesen részt vett a kis közösség liturgiáin, velük együtt étkezett, nagyokat sétált, de kerti munkájuk közben is meglátogatta a testvéreket, hogy egy pár szót váltszon velük. Figyelme nem szorítkozott egyetlen monostorra. 1995 szeptemberében például meglátogatta Le Barroux férfi és női bencés közösségét, az új évezredben pedig

ő áldotta meg és adta át Szent Benedek szülővárosa, Norcia frissen újjáalapított bencés monostorának könyvtárát. Kiemelkedő jelentőségű Mariazellben (2007. szeptember 8.) és Montecassino apátságában tett látogatása Nem feledkezhetünk meg arról sem, hogy pápasága majd minden évében az Aventinus-domb tetején álló Szent Anzelm Apátság templomában kezdte hamvaszószerdai liturgiáját, itt énekelte e bencés közösséggel az Audi benigne nagybőjti himnusz, majd innen vonult át körmenetben a Szent Szabina Bazilikába.

XVI. Benedek a Bencés Konföderáció útját kísérve osztozott örömeinkben és gyászunkban is. Három fontos eseményt szeretnék ennek kapcsán kiemelni. 2008. szeptember 20-án fogadta a világ minden sarkából Rómában összegyűlt bencés apátokat, konventuális perjeleket és apát-nőket, akiket az evangéliumban gyökerező bencés spiritualitás, az oktató-nevelő munkában is testet öltő misszió és különösképpen a vendégszeretet hagyományának ápolására biztatott. 2010. május

Bencés világ

3-án a vatikáni Szent Péter Bazilikában bemutatott gyászmisét követően méltatta a 98 évesen elhunyt Augustin Mayer bencés bíborost. A néhai metteni apát tizenhat éven át a Szent Anzelm Pápai Egyetem rektoraként, 1988–1991 között pedig az Ecclesia Dei Pápai Bizottság elnökeként tevékenykedett. Augustin Mayer rektorsága idején jött létre a Pápai Liturgikus Intézet, amely nemrég fennállásának ötvenedik évfordulóját ünnepelte. Ebből az alkalomból Benedek pápa fogadta Notker Wolf prímás apátot és a IX. Nemzetközi Liturgikus Kongresszus résztvevőit, beszédében kiemelve, hogy a liturgia nem annyira megreformálandó tárgy, mint inkább az egész keresztény életet megújító alany, egy nagy nevelő, aki az egészséges hagyomány és a legitim haladás egyensúlyát megőrizve a Krisztusban beteljesült ígéretekben részesít bennünket.

Ez a gondolat már át is nyúlik e visszaemlékezés utolsó szakaszába. Nem a liturgia az egyetlen terület ugyanis, ahol Szent Benedek kiegyensúlyozott személyisége és műve példaként állhatott XVI. Benedek előtt. A teológus pápa tanítását tanulmányozva lépten-nyomon olyan utalásokra találunk, amelyek rendünk alapítójához vezetnek vissza. A már említett Szent Benedek-díj átvételekor megjegyezte: „csak az Isten által megérintett embereken keresztül képes visszatérni Isten az emberek közé. Olyan emberekre van szükségünk, mint Benedek, aki a pazarlás és hanyatlás idején teljes magányba vonult vissza, a megtisztulás meg nem kerülhető szenvedései után képessé válva arra, hogy visszatérve megalapítsa a hegyre épült várost, Montecassinót, amely romos alapokon egyesítette azokat az erőket, amelyekből egy új világ született”. Szent Benedek a pápa számára nemcsak az erkölcsi tartás mintaképe. Ahogy névválasztását magyarázó beszédében kiemeli, Benedek béke- és kultúrateremtő, akinek a nyomdokain olyan máig élő bencés szerzetesi hagyomány bontakozott ki, aminek teológiájáról és egyes kiemelkedő személyiségeiről – magáról a szent apátról, Szent Anzelmről és Szent Hildegárdról – pápai kihallgatásain adott tanításai során is megemlékezett. Bingeni Hildegárd apátnőt 2012. május 10-én az egyetemes egyház szentjévé avatta, majd még ugyanebben az évben az egyházdoktorok közé sorolta.

Szent Benedek és a bencés szerzetesség még e pápaság lezárultával is meghatározza Róma emeritus püspökének és az egyháznak a jövőjét, már ami a pápa utolsó döntéseinek hátterét illeti. A 2007. június 11-ére datált motu proprio változtat a pápaválasztó konklávé szabályain, és ismét előírja, hogy 34 eredménytelen szavazás után is szükséges, hogy a bíborosok legalább kétharmada támogassa a pápa-jelöltet. Benedek pápa döntése mögött modellként lebegett a benedeki Regula, ami szerint a szerzetesek ugyan „demokratikus” szavazással választják meg új apátjukat, mégis kitartó, imádságos türelemmel keresik azt az egyetértést, amire időnként nem az egyszerű többség matematikai ereje, hanem egy józan kisebbség bölcsessége vezetheti rá a teljes közösséget. A szent apát példája visszavonultságában is elkíséri. Ahogy utolsó audienciáján megjegyezte: „Nem térek vissza a magánélet berkeibe, az utazásokkal, találkozásokkal, fogadásokkal, konferenciákkal teli mindennapokhoz. Nem hagyom el a keresztet, hanem új módon maradok a keresztre feszített Úr mellett. Nem gyakorlom az Egyház kormányzásával járó hatalmat, hanem az imán keresztül Szent Péter mellett állok. Szent Benedek, akinek nevét pápaként viselem, nagy példát jelent számomra ebben. Ő megmutatta nekünk azt az utat, legyen az aktív vagy passzív jellegű, amely Isten művéhez vezet”.

Rendes mester

Interjú Godofréd atyával

Budapesten nevelkedtél, de a család az Alföldről származik. Hogyan kerültetek Budapestre?

Az anyai család Szegeden, az apai Abonyban (Pest megye) gyökerezett. A nagyszülők végig ott is éltek. Apám öt testvére egy kivételével a fővárosban élt és dolgozott. Szüleim otthona is Budapesten volt. Hosszabban tartózkodtak Berlinben is. Édesanyám engem Szegeden akart a világra hozni.

Édesapád neve máig ismerősen cseng sokak fülében. Kisgyerekként te nyomon követted pályafutását?

Apám mozgalmas élete Született 1900-ban c. művében követhető. Kisgyermek koromban - három évi házasság után születtem - is sokat tartózkodott Németországban. Négy éves koromig kevés emlékem maradt. Utána ez a házasság de facto tönkrement. Hivatalos polgári válásra csak a 40-es évek végén került sor.

Hogyan lettél bencés diák?

Édesanyám nagy felelősségtudattal igyekezett nevelni. Ebben támaszt a bencés gimnáziumban talált. Ott öt éven át félinternátusba is íratott, tehát csak estétől reggelig voltam odahaza. Ez nagy áldozat volt részéről, amit azonban sohasem bánt meg. Örömmel voltam bencés diák.

A pesti bencés gimnáziumban kiváló tanári kar tanított. Kik voltak a legnagyobb tanáregyéniségek akkori-ban?

Akik az én osztályomban is tanítottak a nyolc év folyamán: Pados Ottokár, Borbély Kamill, Radó Polikárp, Szunyogh X. Ferenc, Péntes Balduin, Havasi Lucius, Brunner Emőd, Nagy Amadé, Nagy Júlián, - de bízást sorolhatnám valamennyiüket. A civil tanárok is: Kapo-

si Gyula, Forrai Miklós. Elsőnek Ottokár tanár urat említettem. Nem véletlenül. Alsó négy osztályban volt osztályfőnökünk és magyar - latin tanárunk. Ő az a bencés, aki minden posztan, ahová az engedelmesség állította, példásan tudott helytállni. Vértel pedagógusként úgy összekalapálta 71-es létszámmal induló osztályunkat, hogy sok évtizeden át bármi megoldandó akadt életünkben, legegyszerűbb szakmai segítségét kerestük. Pedig ez éppen az a korosztály, amelyik érettségi után leginkább szétszóródott a világban.

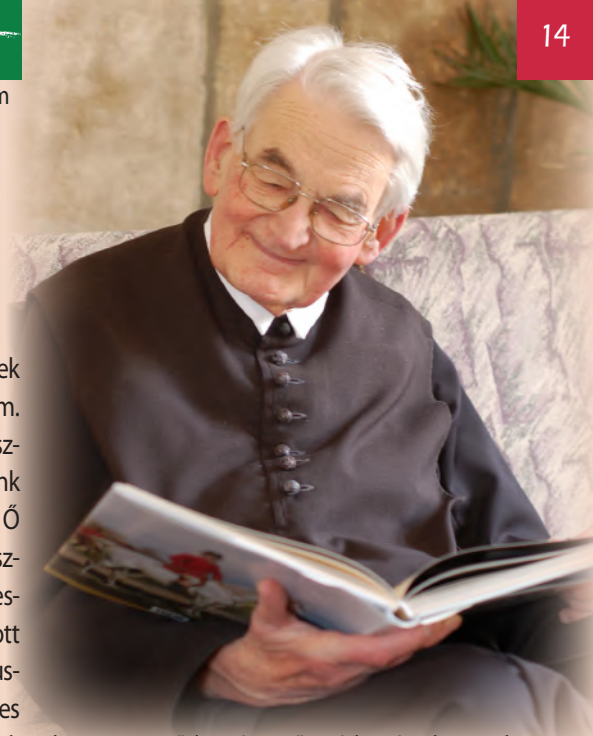
De azt tapasztalhattuk, hogy később is száz százalékosan végezte munkáját posztgraduális egyetemi hallgatóként, mint jószágkormányzó a volt Lónyaybirtokon, majd bodrogolaszi plébánosként. Tudott "könyörtelenül" szigorú lenni, de nyilvánvaló volt, hogy mindenkor az illető érdekében.

Aztán novícius lettél Pannonhalmán. A főmonostorban volt-e bencés példaképed?

Aligha tudnék bárkit is megnevezni, akitől ne lehetett volna tanulni. Emberi, lelki értékeket is. Tisztelettel, szeretettel és hálával gondolok rájuk.

Hogyan kerültél el Pannonhalmáról?

1948-ban államosították iskoláinkat. De mi növendékek folytattuk tanulmányainkat. Két év után, mikor a szerzetesrendeket fölsozlatták, de Pannonhalmán igen leszűkített létszámmal megmaradtak, azok, akik már pappá voltak szentelve, átadták növendék helyüket fiatalabbaknak. Engem akkor a Győri Egyházmegye vett át lelkipásztori munkára. 1957-ig nyolc helyen szolgáltam.

Fertődön és Győr-Nádorvárosban voltam káplán, a többin önállóként.

„Kincésként” melyik volt a legkedvebb munkaterületed?

Mindegyikért hálát adhatok. Elsősorban a gondviselő Istennek. Semmit sem magam válogattam ki. Rengeteg hasznos tapasztalat gyűlt össze. Édesanyámnál legjobb helyem volt. Civilként első naptól mindvégig nem titkolózva papként élhettem. 28 évig a kis Szent István kápolnában, majd hét évig Felső-Krisztinán. Ami a kenyérkereső munkát illeti, ott mindig találtam olyat, ami érdekes lehetett.

1994-ben Főapát úr felkért, hogy főmonostori perjelként légy a helyettese. Mi volt a rendszerváltás utáni időkben egy perjel legnagyobb kihívása?

Úgy éreztem, hogy fő feladat a bencés konvent őszinte légkörének szolgálata. Talán ez a cél hatott oda, hogy olyan valaki kerüljön előljárónak, aki sehová sem kötődik a közösségben.

Hogyan látod rendünk jövőjét most?

Csodálatos, lelkesítő föladatak. Ígéretes, tehetséges fiatalok. Másfél évezredes, kipróbált tapasztalat. Ha valóban Istent keressük, ha nem félünk a főparancs "mindent és egészet" igénylő elvárásától magunkkal szemben, akkor sok öröm igazolja reményünket.

Diákoldalak

Válogatás a qpaci diákújság, a Pannonhalmi Zsemle cikkeiből

[nyitójel]

A Stílusgyakorlatok szakkör történetében immár második alkalommal gyűlt össze elegendő anyag egy, pusztán a résztvevő diákok műveiből összeállított antológia kiadására. A két kötet két nagyjából elkülöníthető diákgenerációt alkot, amelyek azonban összeérnek; a 2011-ben végzettek közül mind az elsőben találhatunk alkotókat (mint a kiadáskor fiatalok), mind a másodikban, mint a szakkör legidősebb résztvevői. Ez az újabb kiadás a frissen megjelent [nyitójel] című kötet, ennek az ajánlásáról lesz szó a következőkben.

Az emberek különböznek egymástól. Más és más foglalkoztatja, izgatja és megint más ihleti és készteti írásra őket. Így vannak ezzel a diákok is. Ugyanakkor persze nagyon is egyformák. A gondjaik, problémáik: szinte mind ugyanazok. A serdülőkor jellegzetessége talán, hogy egy bekezdésen belül egyformán határozottan állítunk két, egymásnak teljességgel ellentmondó dolgot? Kicsit ilyen a kötet is, hiszen diákok írták. Sokféle, bizonytalan merész és sokszor sablonos. Nagyon különböző, ugyanakkor hihetetlenül kidomborodik, hogy a kötet és a szakkör magját egy baráti társaság alkotja, amihez képest helyezkednek el a többiek, felülről vagy alulról, de viszonyított helyzetben.

Az írás mindig egy alaphelyzetet követel (ami egy nagy költőnél sokszor egyfajta felsőbbrendűség az olvasóval szemben), hiszen a vers, vagy a novella – akármennyire is belső érés és megmunkálás eredménye – publikumnak szánt dolog. Arany János titkos csatos könyve is valahol nagyon tudta, hogy a csat le fog hullni róla. A művész tehát lenéz, megalázkodik, eltávolodik, barátkozik az olvasóval még akkor is, ha a tárgy, vagy a szavak szintjén erre még csak halvány utalás sem esik. A nagy költővel azonban csak a művön keresztül találkozunk. Legtöbbször már régen nem él, amikor a kezünkbe vesszük a szerzeményét, ha esetleg kortárs a mű, akkor sem tudunk róla semmi közelebbit talán a nevének és a kitüntetésein kívül. Egész más a helyzet, ha a szerző köztünk él, akár fiatalabb is nálunk, láthatjuk napról napra; a klasszikustól teljességgel eltérő viszony. Viszont az alkotónak a távolság szükséges és lételem. A kötet műveiben megfigyelhető ez a kényszeres eltávolodás, lenézés, megalázkodás, vagy éppen vallomás formájában egyaránt.

És ha sokszor nem is tudunk „józanul” ítélni egy-egy munkáról pont a személyes ismeretség (legyen az ellentét vagy vonzalom) miatt – azt gondolom –, nem baj és nem ezért érdemes ezeket a műveket olvasni és ízlelgetni. Hanem azért, mert nekünk szól, rólunk szól és nagyon sokat elárul arról, hogy milyen is a diák, és mindenekelőtt színvonalas egyéni teljesítményről, komoly munkáról és a tehetség felvállalásáról és megosztásáról tesz tanúbizonyságot.

Diákoldalak

Ballagás keresztül kasul - részletek

**Egyszer, ahogy meg van írva
– sors kényéből vagy csak úgy, na.
Szóval, amint már elkezdtem
mondani... Jaj, elfeledtem!**

Kedves ünneplő közösség!

Azért jöttünk im össze, hogy együtt végigjárhassuk a pannonhalmi lét szenvedésének főbb állomásait, megemlékezzünk róluk, hogy később majd el-elgondolkozhassunk rajtuk. Kérjük, hogy kapcsoljátok ki mobiltelefonjaitokat és kapcsolódjatok be az éneklésbe teljes odaadással. Induljunk felebarátain!

I. állomás: Felvételizik Pannonhalmára

**Egyszer, ahogy meg van írva
felvesznek az iskolába.
Négy évre, vagy puhán, restül
járhatsz ide hetedikről.**

II. állomás: Beáll étszolgának

**Áll a gyilkos nagy ítélet,
kedden reggel teljesíted.
Étszolgálat, szent fegyelem!
Reggel-este maradj velem!**

III. állomás: Először ejti le a tollát

**„Nem ügyelve társaira
tömeges bosszantásukra
iszonyú hangzavart csapva
tollát direkt letaszítja.”**

IV. állomás: Késik stúdiumról, ezért állva kezdi azt

**Minden egész ötvenötör
kezdődik, ha csengőszó szól.
Jaj, ha nem vagy a helyszínen!
Egy másodperc, s állhatsz szépen.**

V. állomás: Tanári fogadónap

**Eddig bírtad ki ügyesen,
hogy jegyeid ne is sejtsem.
Fiam, sunyításnak vége:
dolgozatid veszem kézbe!**

VI. állomás: Másodszor veszik el ellenőrzőjét

**Hamarabb, ha kajálni mész,
liftezel, mobilon beszélsz,
zokni nélkül – istenemre –
hogy mehatsz az ebédlőbe?!**

VII. állomás: Megfosztják mobiljától,
és SD-kártyájára sorsot vetnek

Diák, bántottalak!

Diák, kifosztottalak! Diák, leköptelek!

Megfosztották barátjától,

ezek után mivel posztol?

Beteljesült im az írás:

veszel újat, vagy közmunkás!

VIII. állomás: Simon segít levinni a kukát

Vinni terhed segítségül

itt van Simon, a tíz bé-bül.

Nehogy elkéss! S nehogy lifttel

vidd a kukát! – Ezt dolgozd fel!

IX. állomás: Találkozik a testvérosztályos lányokkal

Ó, jaj, mit látsz jönni szembe?!

Patrónások nagy serege!

Ó, testvérosztályos lányok,

magatokat sirassátok!

X. állomás: A takarítónő feltörli a kiömlött

müzli-maradékot

Jámbor asszony siet hozzád.

Nem is egy, az egész brigád.

Julcsa és a többi áldott

föltörlik a maradékot.

XI. állomás: Harmadszor van fegyelmi tárgyaláson

A kísértés harmadízben

dönt le lábadról kegyetlen.

Jaj, lebuktál! Menstd az irhád:

közmunkázd a júniust át!

XII. állomás: Itt kell hagynia az iskolát

(rövid néma csend)

Négy-hat év végére érve

búcsút mondunk egy időre.

Vár az élet és Vár nélkül

zengő cimbalomként pendül.

XIII. állomás: Visszajön prefektusnak

Búcsút mondtunk egy időre,

visszatértünk még egy körre.

Nem hazudtak nekünk arról,

hogy „ez nem csak négy évre szól”.

VII.

Megfosztják mobiljától és
SD-kártyájára sorsot vetnek

Fejlődési pályán

Erdei iskola Tápon

A Tápi Bencés Ifjúsági Ház és Kulcsosház, Erdei Iskola – akkoriban még „a tápi ház” – a bencés hagyományok nyomán jött létre Vásárhelyi Anzelm testvér kezdeményezésére az 1990-es évek közepén. Az eredeti gondolat a bencés regulából eredeztethető, amelyben ezt olvashatjuk a vendégvadásról:

Minden érkező vendéget úgy fogadjanak, mint magát Krisztust, mert ő maga mondja majd egykor: „Idegen voltam, és befogadtatok engem” (Mt 25, 35).

A gimnázium osztályprogramok, lelkigyakorlatok, szalonnasütések, tanári évzáró ünnepségek, testvériskolai rendezvények helyszínéül használta a házat, de elballagott osztályok is szívesen kivették egy-egy közös találkozás, olykor disznóvágás erejéig.

Az épület időközben átfogó felújításra szorult, amelyre a Környezet és Energia Operatív Program kiírásán sikerült pályázati forrást nyernünk.

A többcélú hasznosításából fakadó sokféle funkció a bővítés szükségességét is magával hozta, ezért a megújult Erdei Iskolánk méreteiben kétszerese lesz a mostani épületnek. A főépületet egy új szárnnyal bővítjük, a jelenlegi L alakot U alakúvá formálva Gutowski Robert (Ph '94) építész tervei alapján. A megújuló hálók és az új konyha mellett tágas, világos, funkcionális foglalkoztató épül, továbbá több fedett-nyitott tér, mely a kézműves és játékos foglalkozások, baráti beszélgetések helyszíne lehet. A kertben közösségi játékokra, sportolásra is alkalmas nagy zöldfelületet hozunk létre, melynek remé-

nyeink szerint egyik fénypontja a kenyérsütő kemence lesz.

A projekt az épület megújulásán túl a pedagógiai fejlesztéseknek köszönhetően nagymértékben gazdagítja a gimnázium lehetőségeit a környezeti, szociokulturális és hitéleti nevelés terén, valamint a baráti kapcsolatok kialakításában. A megszokott iskolai környezetből kilépve közelebb hozza egymáshoz a diákot a diákkal, diákot a tanárral, s ami ugyanilyen fontos: diákjainkat a Mindenhatóval.

Reményeink szerint a megújult épület családias kialakításával, praktikusságával vonzóvá válik hittanos táborok, lelki, vagy éppen öregdiák közösségek számára is, nyári és téli programok, jó hangulatú összejövetelek helyszínéül.

Az építkezést 2012. október 19-én kezdtük, s terveink szerint április végén birtokba vehetjük a megújult épületet, amelynek építési munkái az Euro Generál Zrt. kivitelezésében járván folynak. A szerkezetépítés már befejeződött, jelenleg az új bútorok gyártásával párhuzamosan folyik a belső terek burkolása, az alapszerelvények elhelyezése.

Projektcím: A Tápi Erdei iskola infrastrukturális fejlesztése

Projektazonosító: KEOP-3.3.3/09-11-2011-0008.

Kedvezményezett: Magyar Bencés Kongregáció Pannonhalmi Főapátság

Támogatás: 79 999 999 Forint

Önerő: 8 888 889 Forint

Pálffy-Józsa Kristóf, műszaki vezető

Szent Jeromos a bölcsészkaron

Február 22-én került sor Konrád atya latin doktori védésére az ELTE Bölcsészkarán. Az elmúlt évek során sokan sokszor megkérdezték Konrád atyát arról, hogy mi a doktori témája, s ő általában így válaszolt: Szent Jeromos szerzeteséletrajzainak narratológiai elemzése. Majd mintegy megelőzve e szavak jelentésére irányuló laikusi kérdést megmagyarázta: a narratológia egy modern irodalomtudományi irányzat, Jeromos antik elbeszélő szövegek szerzője, s a dolgozat e két dolog találkozásáról szól...

A védés során a hallgatóság – főapát úr, bencések, tanár kollégák, végzett és jelenlegi diákok, családtagok, barátok, egyetemisták – számára aztán kibontakozott egy további, nem annyira tudományos egzaktuságú, de mély kép. Az a

lelkesedés és szakszerűség, amellyel Konrád atya válaszolt a feltett (rendszerint ugyancsak bonyolult szakmai) kérdésekre, arra utalt, hogy jó dolog Jeromossal foglalkozni. Ennek miéért Konrád atya Jeromos tihanyi szobrának felidézésével válaszolt.

Az egyházatya vörös bíborosi kalapban van, egy koponyát és a Szentírást tartja kezében, ám egy lepeltől eltekintve teljesen meztelen. Ilyen a mai posztmodern ember: kiszolgáltatott saját földiségének. A szoborra tekintve és Jeromos elbeszéléseit olvasva az a remény ébred a befogadóban, hogy emberi pórságát végső soron csak betakarja az isteni kegyelem arannyal átszőtt palástja. Köszönjük a biztatást.

Juhász-Laczik Albin OSB

Civilizált prefektusok

Interjú Siska Gáborral

Gábor, néhány éve jelentős döntést kellett hoznod. Korábbi munkádhoz képest váltást jelentett az, hogy diákok közé kerültél, azok fejlődését irányítod. Volt több ilyen váltás az életedben?

Igen. Az élet úgy hozta, útelágazáshoz értem. Nem ez volt az első alkalom az életemben, amikor el kellett döntenem, merre vigyen tovább az utam. Így volt némi tapasztalatom. Valóban jelentős volt ez a változás, mert jellegében merőben más munkát végzek most, mint korábban. Előző szolgálati helyeim között volt olyan, ahol hasonló keretek között foglalkoztam pár évvel idősebb fiatalokkal. Így nem volt teljesen ismeretlen az új feladat, amit ezzel együtt, nagy kihívásként élek meg a mai napig.

Több nagy változást hozó döntésem volt, ha életem munkával töltött részét nézem. Első, amikor elköteleztem magamat egy zárt, kötött, teljes mértékben szabályozott életforma mellett, amely engedelmisséget is megkövetelt. Így telt el a fiatal felnőttkorom. Ezen időszak része volt, amikor szó szerint az életemről döntöttem: két alkalommal, külföldön, háborús körülmények között szolgáltam. Ezt követte egy minőségi váltás, amikor olyan helyen dolgoztam, ami segített megérteni mindennapi életünk láthatatlan területeit.

Egy hirtelen jött döntés eredményeként - fogalmazunk így - felszabadult aktív kapacitásom nagy része. Ekkor adódott a lehetőség, hogy visszatérjek egykori Alma Materembe. Hosszú vívódás után született meg a döntésem, hogy vállalom ezt a feladatot. Így lettem prefektus Pannonhalmán.

Milyen új tapasztalatokkal gazdagodtál ilyenkor?

E komoly változásokat hozó döntések az önismeretemet növelték, megismertem rejtett képességeimet. Az így szerzett tapasztalatok megerősítettek. Új képességek felismerése és/vagy megszerzése mellett változtak prioritásaim is.

Születésedkor még Győrszentmárton volt a település neve? Milyen indítatásokat kaptál itt a családban, a plébánián, az általános iskolában?

Ez lényeges pont az életemben. Igen, születésem után a kórházból Győrszentmártonba hoztak haza. Egy évvel később vette fel e település a területén álló egyházi intézmény nevét, így lett az is Pannonhalma. Számomra a mai napig talány a névváltoztatás valódi oka. Fontos volt és ma is fontos számomra a szülőfalumnak tartott Győrszentmárton-Pannonhalma. A mai napig ide köt szinte minden. Ma már a munkahelyem is.

Édesapám korai halála miatt családom szerepe különösen is meghatározó. Tizenkét éves voltam, amikor ő meghalt. A távozásával keletkezett veszteséget későbbi életem folyamán értettem meg igazán. Három fiútestvér maradt édesanyámra, aki heroikus küzdelmet folytatott értünk. Emléküket a mély tisztelet mellett, nagy hálával és szeretettel őrzöm. Felnőtt fejjel látom igazán, hogy édesanyám mekkora áldozatot hozott fiaiért.

Gyerekként szinte minden szabadidőmet a templom körül töltöttem. A helyi plébános, Farkas Virgil atya nagy szeretettel vett körül bennünket. Egyrészt elkötelezettségünk miatt, másrészt a családi veszteség is közrejátszhatott ebben. Ő lett a bérmaeresztapám is. Ez azért jelentős számomra, mert sem előtte és – tudtommal – utána sem vállalt ilyen tisztelet. Leírhatatlan öröm volt számomra, amikor a legutóbbi Szent Márton-napi bolhapiacon megláttam a dolgozószobája falán függött képet, amit aztán rögtön megvettem.

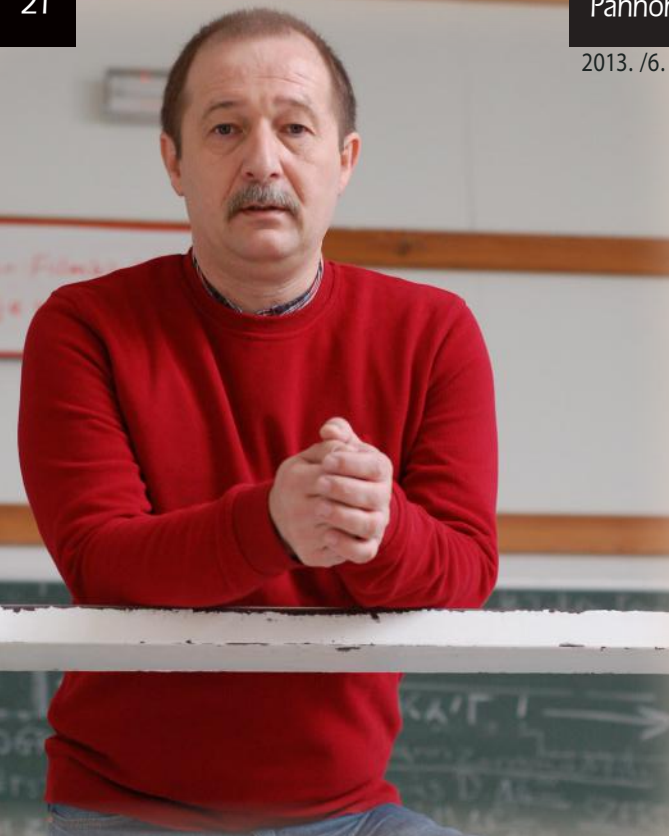
Szerettem a sulit, mert ott is jó közösség volt, sikereim is voltak a tanulás és a sport terén egyaránt. Az iskolának is köszönhetem, hogy olyan hobbit, elfoglaltságot, közösséget találtam, ami a mai napig elkísér, és Qpacon töltött diákéveimre is hatással volt.

Hogyan kerültél be a népitánc-csoportba? Hogyan fejlődött ott, mik az ottani élményeid?

Negyedik osztályos koromtól jártam rendszeresen a Pándzsa Táncgyűttes néptáncpróbáira. Unokatestvéreim vonzottak be a csoportba. Az ott szövődő barátságok máig erős köteléket alkotnak. Feleségemet is az együttesben ismertem meg. Tavaly nyáron negyvenéves emlékműsort adtunk, holott ma már nem működik az az együttes. Volt egy időszak, amikor a művelődési ház vezetőjeként, az együttes napi ügyeit is vittem. A közösségi élmény kialakulása mindenképp oda-köt. Amint már utaltam is rá, a stúdiumokon töltött időmet is meghatározta a néptáncpróbákban való részvételem. Szerencsémre, osztályfőnököm megértő volt velem.

A gimnázium életében hogyan tudtál részt venni „bejáróként”? A középiskolás évek alatt kik voltak hatással rád? Voltak-e kedvenc foglalkozásaid, tárgyait?

A „bejáró” mivoltom – amellet, hogy lehetővé tette a néptáncos életem folytatását – természetesen némileg akadály volt annak, hogy teljes mértékben részt vehessek abban a milióban, amely pannonhalmi diákélet néven ismert. Osztálytársaimmal a mai napig jó kapcsolatot ápolok, de igazából a

többi „bejáró” fiú volt a sorstársam. Akkor Nyúltól Bakonypéterdig mindegyik faluból volt bejáró. Ez a státusz akkor más jelentett, mint ma. Ha egy nevet kellene említenem közülük, akkor ő a két évvel idősebb Nagy István lenne. Vele gyerekkorunktól együtt ministráltunk, és gimnáziumi éveink alatt is voltak közös, máig emlékezetes élményeink. A teljes igazsághoz hozzátartozik, hogy mi, akik a faluban laktunk, igazából csak aludni jártunk haza a gimiből. Pannonhalmán ezt nem is lehetett másként már akkor sem. A programok, az esti lehetőségek mágnesként vonzottak. Teljesen természetes volt, ha néptáncpróba után visszajöttem a hegyre.

Nagyobb hatással Dávid atya, Elemér atya volt rám, de például Judit tanárnő szeretett meg velem az angol nyelvet, ami ENSZ-szolgálatom alatt vált nélkülözhetetlenné. Természetesen Te, mint osztályfőnököm, és elhivatottságod volt rám legnagyobb hatással. Olyannyira, hogy harminc évvel később munkatársad lehettem.

Nem egy konkrét tárgy fogott meg Pannonhalmán, hanem a légkör. Megfogalmazására ma sem vállalkozom. Együtt élt diák és szerzetestanátr. Ez törvényszerűen egyedi és sajátos helyzetet teremtett. Szerettem.

Távoli külföldi szolgálatok mit jelentettek számodra, hogyan tartottad a kapcsolatot az itthoniakkal?

Két alkalommal szolgáltam ENSZ-megfigyelőként. Kam bodzsában és Angolában. Két másik – a miénktől nagyon különböző – világot ismertem meg. Megtanultam tisztelni és szeretni azt az életet, mentalitást, amit ott tapasztaltam. A legjelentősebb változás az emberi élet és méltóság mély tisztelete, valamint az étel, de leginkább az ivóvíz átlagon fe-

lül megbecsülése lett. A nemzetközi környezetben szerzett - többek között - túlélési élmények feledhetetlenek. Háromszor voltam közvetlen életveszélyben, kétszer teljesen közel ahhoz, hogy a szinuszgörbém kiegyenesedjen. Ezek az élmények, tapasztalatok itt vannak velem minden nap.

A kapcsolattartás komoly erőpróba volt, de szerencsére, megtaláltuk a lehetőségeket. A mobiltelefonok korában nehéz elképzelni, hogy volt, amikor hat hét is eltelt egy üzenetváltás között.

A kék-túrán való részvétel milyen emlékeket hagyott?

Már feleségem és gyermekeim is fejből ismerik. Ha Vas megyében autózunk, akkor Szeleste, Sárvár és Sótöny táblákat látva vagy áthaladva a településeken, a gimnazista kori kék-túra élményeimet sorolom. Talán a vándorlási kedvem is innét eredeztethető.

Vándorlási kedved más formában is megnyilvánul. Hogyan kezdődött a szlovén szerelem?

Ma már az Alpok a kedvenc úti cél, családommal közösen, ott rovom a kilométereket. Egy kis forrás épp úgy le tud nyugtózni, mint egy gleccser vagy egy ötezer méteres hegyorom. Igazából Szlovénia a nagy szerelem. A Júlia-Alpok és az Adria közelsége, az alpesi tavak és Ljubljana mindig magával ragad. A Soca (Isonzó)-völgyben található katonatemetők pedig a történelmi emlékezetemet tartják elevenen. A szlovén és vend emberek mentalitása nagyon közel áll hozzám. Az egyik legismertebb rock együttesel kialakult személyes ismeretség okán is kötődöm ehhez az országhoz.

1994 óta rendszeresen megfordulunk ott családommal.

A nagyobb és a nyári kisebb zárandoklat jelentett-e „belső utat” életed további útjának tervezéséhez?

Vándorló mivoltom zárandoklatokban is megnyilvánult. De fontos megjegyezni, a zárandoklatot nem vándorlásnak tartom, mert az legfeljebb a zárandoklat eszköze lehet. A Camino de Santiago zárandoklat volt az első zárandokutam. Évekig készültem rá. Felkészülésem időszakában kikértem Henrik atya tanácsait is. Ez az út kemény próba volt kitartásból. Leginkább a megérkezés remélt öröme és élménye érdekében viselt szenvedés és erőtlenség elviseléséhez kapott isteni kegyelem hagyott mély nyomot bennem. A Szent Benedek zárandoklat egy másik típusú zárandoklat volt. Mindkét alkalom megtanított arra, hogy az utat is ajándékba kapjuk. Az embernek megvan a szabadsága ahhoz, hogy saját útját járja, de tudnia kell, hogy találkozni fog a szenvedéssel, és ha nincs mély hiten alapuló célja, amiért azt felajánlhatja, akkor az két vállra fogja fektetni.

az interjút Hirka Antal OSB – az egykori osztályfőnök – készítette

Világot lát(t)unk

Testvériskolai kapcsolataink

Saint Vincent College – Az egyetemi élet kapujában

Tavaly márciusban mi nyertük el az iskolai ösztöndíjat, amelynek keretében egy évet tölthetünk az Egyesült Államok Latrobe városának Saint Vincent College-ában. A korábbi évek ösztöndíjasaitól elég információt és tapasztalatot gyűjtöttünk ahhoz, hogy érkezésünk másnapján már felkészülten vessük bele magunkat az iskolai életbe. Azonban hamar rájöttünk, hogy a Saint Vincent College és az amerikai oktatási rendszer mennyire különbözik az otthonitól.

A négyéves középiskola után, akik részselni szeretnének felsőoktatásban, általában college-ba, ritkábban egyetemre (university) felvételiznek. A különbség a kettő között nem számottevő, lényegében a college egy kevésbé specializálódott intézmény, mint a university, ergo a középiskola kiterjesztésének is felfogható, ahol az első két évben kerülnek elő a magyar középiskolai oktatásban a fakultációknak megfelelő, emelt szintű tantárgyak. Ezért is nevezik magukat Liberal Art College-nak, amely mindig négy évből áll: Freshman, Sophomore, Junior és Senior. Amerikában ezek után specializálódhatnak a diákok a saját szakterületükön Graduate school-ban vagy University-n, ahol a diplomát szerzik.

Értelemszerűen tehát mi is Freshman-ként kezdtük tanulmányainkat szeptemberben, akkor még a dékán által összeállított órarenddel. Azonban a második félévben már saját magunk vehettük fel az érdeklődési köreinknek megfelelő tárgyakat. Így tanul Christian most általános biológiát, kémiát

valamint függvényt. Ezek a tárgyak a középiskolai fakultációs anyagot foglalják magukba, bár valamivel részletesebben. Ezen felül a biológia és kémia tárgyaknak heti egy-egy három órás laboratóriumi gyakorlata is van. Zoli management számítások, makroökonómia, nemzetközi jog, szociológia és amerikai politika tárgyakat vett fel. A magyar rendszerrel ellentétben itt a tárgyak alapvetően nem általános szemléleteket dolgoznak fel, hanem érezhetően az amerikai gondolkodásmódot és rendszert használják elsődleges kiindulási pontként, és csak onnan következtetnek az általános perspektívákra. Ez a jelenség nem csak az órán, de azon kívül is egyértelműen megfigyelhető az amerikai emberek gondolkodásmódjában is.

Ezek a tanulmányi kereteken felül alkalmunk van kihasználni az iskola által kínált lehetőségeket is, így rendszeresen járunk úszni, benne vagyunk az iskola egyik teremfocisapatában, több, különböző témájú előadáson is részt vettünk.

A diákok általában nyitottak, barátkozó típusúak, tanulmányaikban is ambiciózusak, és szinte elsődleges hangsúlyt fektetnek a sportra, ami nagyon pozitív élmény volt számunkra. Sok jó kapcsolatot alakítottunk ki velük, egyik barátunknál tölthettük az amerikai kultúra egyik legfontosabb ünnepének számító hálaadást (Thanksgiving), többször megyünk együtt kosár-, foci- vagy épp hoki meccsre.

Azonban nem csak ezen alkalmakkor van lehetőségünk elhagyni a Campust, igyekszünk minél többféle utazgatni és turistáskodni az iskolai szünetekben, tavaly októberben meglátogattuk Washington D.C.-t, karácsonyi hazajövetelünk előtt Philadelphiát és New Yorkot, idén eljutottunk Clevelandbe és Chicagoba, és többször voltunk a közeli nagyvárosban, Pittsburghben is.

A lehetőség, hogy diákok lehetünk az Új Világban, hogy angolul tanulhatunk, és emellett részesei lehetünk és megismerhetjük az amerikai kultúrát a kulisszák mögött is, valóban egy új világot nyit meg számunkra. Köszönjük.

Gheorghita Christian Dávid és Tarnai Zoltán (Ph '12)

Woodside Priory School – Amerikai bencés gimnázium egy évre

„Mindenkit szeretettel fogadunk” („All are welcome”) hirdeti a Woodside Priory nem hivatalos jelszava és a kápolna bejárata. Ez a mentalitás valóban jellemző az egész iskola felfogására: tanárookra, diákokra, és az egész személyzetre bármikor lehet számítani, ha segítségre van szükség. Továbbá az etnikai különbségek is át vannak alakítva a sokszínűségekre való törekvéssé (több mint 15 különböző országból vannak diákok és tanárok). Az iskola egy domboldalra épült a hatvanas években, „barakk” stí-

Világot lát(t)unk

lusban. Habár kívülről megviseltnek látszik, a felszereltség kiváló, és szinte minden igényt ki tud elégíteni. Az igényekről szólva: a konyhának egy kiváló magyar főszakácsa van, a főztje étekkel vetekedhetne.

A tanulmányi rendszer különbözik a Magyarországon megszokottól – 33 különböző tantárgyat lehet felvenni kisebb megkötésekkel, és csak az számít, hogy tizenkettedik év végére adott tantárgyakból meglegyen a megkövetelt óraszám. Az iskolának mind „komoly” tárgyakból (természet- és társadalomtudományok, matematika, nyelvek – minden nyelvnek van anyanyelvű oktatója), mind „lazább”, művészszerű tantárgyakból (színpadtervezés, dráma, filmkészítés, fotográfia és jóga) kiváló tanárai vannak, és magas szintű oktatás folyik. Az iskolának mindössze egy heted része kollégista (ez kb. 50 diákot jelent), két kollégiumban elszállásolva. A prefektusok és prefekták sok programot szerveznek; minden hétvégén van lehetőség moziba menni, voltunk már vidámparkban, az óceán partjára is többször ellátogattunk, és bevásárlóközpontokba is elvisznek. Emellett rendeznek még közösségi napokat, amelyek célja az, hogy még jobb kapcsolatok alakuljanak ki a bentlakók között. Ezek a napok szórakoztató tevékenységekkel telnek, míg más alkalmakkor önkénteskedünk.

A napjaim nagyjából egyformán telnek; 8:30-kor kezdődik az iskola (szerda kivételével, akkor 9:40-kor kezdünk), 4-5 órában van egy nap (65-80 percesek), ebéd az utolsó óra előtt van. Az iskola három órákig fejeződik be (ha spanyol az utolsó, akkor 3:02-kor), utána kezdődik a szabadidő, ilyenkor vannak a sporttevékenységek is. Az őszi szezon-

ban kipróbáltam a vízilabdát, egy elég meggyőző ukrán ex-olimpikon edzőnk volt. Mostanában a 400 fős, tökéletesen felszerelt színházban töltöm a délutánjaimat. Március 7-én lesz a „Laramie Project” című előadás premiere, én is segédkezem a technikai részletekben. A vacsora általában jó és elég változatos, bár néha sokallom az ázsiai elemeket, de a chef mellett szóljon, hogy már kapunk hortobágyi húsos palacsintát is. Vacsora után stúdium kezdődik, és 11-kor van névleges takarodó. Hétfélegén, mint említettem, a kollégium által rendezett programokon lehet részt venni. Ezek mellett még Magyar Katolikus Misszió is szervez rendezvényeket, amelyekre a magyar diákok is meghívást kapnak. Vasárnapokon magyar nyelvű misét is tartanak a rend hazánkból származó tagjai, amit egy magyar jellegű ebéd szokott követni.

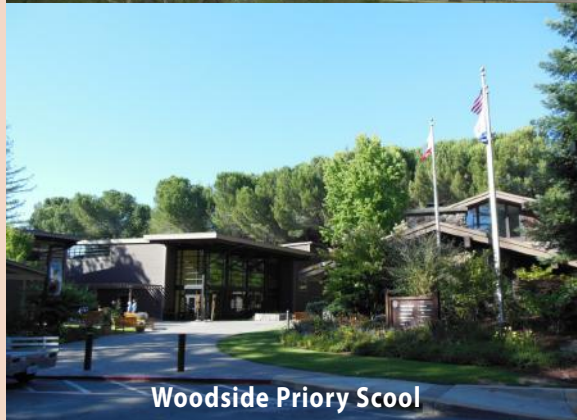
Lovász Levente 11.a

Meschede – Európát tanulni

„Egy eddigi generációnak sem adott meg az a szerencsés helyzet, hogy azt mondhasa: Mi vagyunk Európa! És nektek valóban több Európában van részetek, mint bármely valaha is előttek élő generációnak.” Ez a gondolatör Joachim Gauck társasági elnök Európai perspektívák címet viselő februári beszédében elevenedett meg. A Meschede és Pannonhalma bencés gimnáziumai között már több mint 30 éve fennálló testvérkapcsolat is egy apró mozzanata e folyamatnak. Az a cél, hogy Európa „több Európává” válhasson, motiválta és motiválja még mindig a projekt lelkét, Eberhard Borghoffot is. Ezt az évet, azért töltjük Németor-

Saint Vincent College

Woodside Priory School

Gymnasium der Benediktiner in Meschede

Benediktinergymnasium Ettal

Pannonhalmi Bencés Gimnázium

Világot lát(t)unk

Melkbe utazunk pár napra. Ezek az együttlétek mindig délutáni kávézásokkal, jó vacsorákkal és esti sörözésekkel egészülnek ki, ahol valójában

a lényeg történik.

Legfontosabb kitűzött célunk a német nyelv magasabb szintű elsajátítása volt, aminek gyakorlására a gimnázium kínálja a legkitűnőbb helyszínt, ahol teljes értékű diákként működhetünk. Az érettségire készülő felső tagozat három évfolyamának tanítási óráin veszünk részt érdeklődési körünk szerint összeállított órarendet követve. Kezdeti nyelvi nehézségeken túljutván váltunk egyre aktívabb szereplőivé az iskola életének mind tanulmányi, mind közösségi szempontból. Beilleszkedésünket segítette a tanév eleji 11. évfolyammal töltött táborozásunk, valamint az érettségiző évfolyammal átélte, felejtethetetlen olaszországi nyaralásunk. A pannonhalmi Mikulás-műsorhoz hasonlítható előadásban diáktársainkkal játszottunk szerepeket a tanárok, szülők és diákok plénuma előtt az iskola színpadán, az érettségi bál táncosai között is helyet kaptunk, idősök otthonában teljesítettünk szociális gyakorlatot, és ezt a sort folytathatnánk még sokáig...

Ez nem egy elszalasztott év, ami miatt egy évvel később fejezhetjük be az egyetemet, hanem egy év, ami új perspektívákat nyit meg.

Grécs Ádám, Hegedüs Márton (Ph'12)

Ettal – Egy év segédprefektusként egy német bencés gimnáziumban

Kedves Diákok, kedves Olvasók!

A bajorországi Ettalból köszöntelek Titeket. Itt vagyok most egy tanévre ösztöndíjjal nyelvet tanulni, de hogy is mondjam, ez annál sokkal több! Már korábban, az érettségit megelőzően is sokat foglalkoztatott a kérdés, milyen

is lenne egy évet külföldön, addig ismeretlen helyen, magamra utalva eltölteni. Akkoriban erről a lehetőségről még nem sok mindent tudtam (egy év, egy apátság, meg valami munka?!). Úgy döntöttem, hogy jelentkezem. A nyár folyamán kaptam meg a várva várt pozitív választ

A kezdet nem volt könnyű, de miért is lett volna az. Idegen környezet, más kultúra, sok ismeretlen arc, kérdő tekintetek. Aztán kiderült ki is vagyok, mit csinálok itt. Szívmelengető volt a helybeliek hozzáállása és kedvessége felém, amit a kezdetektől fogva, szinte tapintani lehetett és nagyon jól esett. A kezdeti jó tapasztalat rögtön arra sarkallt, hogy nehogy csalódást okozzak. A munkaköröm, ha egyáltalán lehet ezt a szót ráhasználni, lényegében, a gyerekekkel tölteni az időm, felügyelni rájuk (ez nálam javarészt 13-14 éveseket jelent). Együtt focizunk, kirándulunk. Moziba, színházba, síelni is én viszem őket, ezért is olyan fontos a jogsí! A stúdium különbözik a Pannonhalmán megismerttől, a házi feladatok ellenőrzésével, idegenszavak kikérdezésével telik. Hogy mit is várnak el egy kislánytól, vagyis tőled? Röviden, hogy érezd jól magad, legyél nyitott, találj meg a közös hangot a diákokkal, és ami talán a legfontosabb, megbízható legyél, számíthassanak rád, hiszen felelősséggel tartozol a gyerekekért.

Mit adott nekem ez az ösztöndíj? A biztos nyelvtudáson, az új barátokon kívül, olyan élethelyzetekkel találkoztam és kellett helyt állnom, amiket az iskolapadban nem lehet megtanulni. Elmondhatatlanul hálás vagyok, hogy itt lehetek és köszönöm mindazoknak, akik segítettek ebben.

Üdvözléttel: Ujszászi Kristóf – KISU (Ph'12)

szágban, hogy ezen, az európaiságot nagy mértékben meghatározó nemzet kultúráját, életfelfogását és felépítését annak minden pozitívumával és negatívumával együtt megismerjük.

Ebben az évben középiskola és egyetem között lebegünk, de ennek ellenére életünk mégis egy teljes szabadsággal bíró középiskolai diák mindennapjaival jellemezhető, amely az apátsági vendégházban elvégzett munkával és mentorunkkal ápolt baráti kapcsolattal bővül ki.

A vendégházban megtanulunk dolgozni. A szó legszorosabb értelmében. Megtanuljuk milyen az, ha pontosan kell érkezni, megtanuljuk, milyen fizikai munkát végezni, – ami a takarítástól a pincérkedésig sok mindent magában foglal, – és megtanulunk munkahelyi konfliktusokat kezelni. Egy új és semmiképp sem kényelmetlen érzést is kapunk a munkán keresztül: egyfajta felnőttesség érzést. Dolgozunk azért, hogy itt lehessünk. Emellett pedig megtapasztaltuk, hogyan gondoskodjunk magunkról önállóan, és például azt, hogyan is kell egy lakást fenntartani.

Ahhoz, hogy ez működjön, szükség van valakire, aki mögöttünk áll, észrevételeket tesz, szid és dicsér. Figyel arra, hogy a hirtelen jött szabadságot a maga korlátaival együtt élvezzük, mert ez közel sem olyan egyszerű 4/6 év Pannonhalmát követően. Eberhard Borghoffal mindennapi kapcsolatunk van. Tanár, szülő, barát és külső tanácsadó keveréke. Ő közvetíti legintenzívebben ezt a bizonyos "több Európát". Közösén jártuk be Közép-Németország vidékét. A húsvéti szünetben Brüsszelbe, majd

Világot lát(t)unk

Pannonhalmi – Egy év vendégdiákként Magyarországon

Erdélyben élve már sokat hallottam Pannonhalmáról és a Bencés Gimnáziumról is, de úgy tűnt, hogy talán mégsem eleget. Az elmúlt tanév végén, amikor még otthon, Csíkszeredában jártam iskolába, az osztályfőnököm tudatta a lehetőséget, miszerint testvériskolai kapcsolatok keretén belül lehetőség kínálkozik az évfolyamunk fiú tanulói közül egy számára egy tanév erejéig Pannonhalmán folytatni tanulmányait. Mivel viszonylag későre szereztünk tudomást erről a programról, hamar kellett döntenünk. Nagyon felcsigázott a gondolat, hogy lehetőségem adódhat belekóstolni egy számomra idegen, de mégis érdekesnek ígérkező életmódba, és emellett milyen sok lehetőségem nyílhat, menyit tapasztalatra tehetek szert.

Ezzel a lelkesedéssel írtam meg a pályázatomat és adtam be az iskola vezetőségének. Egy meghallgatáson is részt kellett vennem, ahol bencés tanároknak, egy erdélyi kirándulásuk keretén belül elmesélhettem, miként tervezek bencés diák lenni és ez által mik lennének a céljaim. Ezen is túl voltam. Gyorsan teltek a napok, és már láttam a nyári vakáció végét, de még mindig nem tudtam, vajon hol kezdem a tízedik osztályt.

Most már több mint hat hónapot lehúzott cserediákként vegyes érzések kavarnak bennem, miért is vagyok itt pontosan, megtudom-e állni a helyem és megéri-e távol lennem a családomtól, attól a környezettől mely idáig felnevelt. Azt hiszem egy kérdésre tudom a választ. Megérte eljőnnöm. Olyan fajta többletet kaptam idáig is ettől a közösségtől, amire más körülmények között nem biztos, hogy szert tehettem volna. Remélem, ez által jobb ember lehetek és én is egy kis új színt vihetek az iskola arculatába.

Mátyás-János Szabolcs 10.a

Akikre büszkék vagyunk

Palatin Gergely Fotópályázat

A Palatin Gergely Fotópályázatot 2005 őszén indította útjára a Medium Pro Educatione Közhasznú Alapítvány, azzal a céllal, hogy segítséget adjon a korábban nagyon is élő fotózás hagyományának újjáélesztésében Pannonhalmán és Győrött. Már a névválasztás – Palatin Gergely OSB, (1851-1927) fizikus, főiskolai tanár és neves bencés fotóművész – is azt hivatott jelezni, hogy bőséges az a kincsestár, amiből merítve a jelen ifjú fotósai meríthetnek témaválasztásaik során.

Nyilvánvaló azonban, hogy pusztán egy szolid pénzjutalommal és elismeréssel járó díj nem tudta volna igazán megmozgatni a számtalan szabadidős lehetőség közül választani 'kénytelen' tanulóifjúságot. Hogy a fotópályázat egyre színvonalasabb munkák gyűjtőhelyévé vált, az elsősorban a bírálóbizottságnak: Korzenszky Richárd OSB atyának, tihanyi perjelnek, Nemes Zoltán (Ph '77) fotográfusnak és Pfeffer Ferenc (Ph '00) mérnöknek, amatőr fotográfusnak köszönhető. Ők hárman befogadták a győri és pannonhalmi kis fotós közösséget, és az elmúlt években többször rendezték meg a tihanyi fotós hétvégét, amikor a fotózás iránt érdeklődő ifjak a Tihanyi félszigeten, értő irányítást mellett csodálkozhattak rá a táj szépségeire és a fotózás azon titkaira, amelyeket csak több évtized alatt lehet leszűrni. Ennek a több éves áldozatos munkának az eredményeként 2013-ban a zsűri már 22 pályázó rekordszámú, 94 képéből válogathatott, közülük 4 részesült díjazásban és további 6 pedig dicséretben.

A díjazott pályamunkák:

- I. helyezett Kovács Dávid (Ph 12.a): Miénk itt a tér
 - II. helyezett Kerényi Tamás (Ph 12.b): Korral nemesedik
 - III. helyezett Baji Anna (Gy 8.a): Kereső
 - III. helyezett Gutay Bálint (Gy 8.a): Olvadás
- GRATULÁLUNK!

Kemény Gábor (Ph '98)

Liturgia

Húsvéti vigília

„Ő valóban áldott éj, csak te voltál méltó, hogy tudjad a napot és az órát”

Nagyszombat csendjében a sírban nyugvó és a poklokra alászálló Krisztus titkán elmélkedett a keresztény közösség. Elérkezve a napnak lenyugvásához, belépünk az egyház legszentebb éjszakájába, – amikor hitünk s vele együtt egész életünk legmélyebb titkát ünnepeljük, amely Jézussal Istenben van elrejtve.

Ember nem, csak egyedül ez az éjszaka méltó arra, hogy tudja a napot és az órát. „Ez az az éjszaka...” – „Áldott ez az éjszaka...” – halljuk az exultet szavai-
ban: s valóban a liturgia, az ünneplés jelenidejében az a hajdani, egyetlen, bizonyos éjszaka összeolvad ezzel a ma estivel, amelyet az évszakok körfor-
gása és az égítetek együttállása évről évre visszahoz, s a miénk, a ma este is abba az egyetlenbe olvad bele, lesz szá-
munkra is egyedivé, meg nem ismétél-
hetővé.

Az egyik ókeresztény kor óta kedvelt húsvéti kép Krisztust mutatja, amint csuklón ragadja Ádámot és Évát, és győzelemittas és szeretetteljes arccal vezeti ki őket az alvilágból a világosság-
ra. Ugyanezzel a szeretetteljes határo-
zottsággal fog kézen bennünket s vezet
ki minket ma éjjel a fényre az egyház
liturgiája és benne Krisztus.

Ma éjjel nem kell tanulságokat levonni, nem kell jófeltételeket tenni, elég, ha hagyjuk, hogy Krisztus kézen fogva magával vigyen bennünket is a nagy virasztás liturgiájában: hagyjuk, hogy szívünkhöz szóljon, és a titok megértésére vezessen mindaz, ami ma szóhoz jut: a tűz, a víz; a sötétség és a fény; a szó és a csend; a kenyér és bor; a baráti érintés. A csillagos ég, a hasadó hajnal, a virágaikat, leveleiket bontogató fák, az

ébredő természet.

A mai éjjeli liturgiája felvonultatja mind-
azt, ami csak élő, eleven ember számára
beszédese és kedves lehet. Mintha ma
éjjel a teremtett világ kitenné a szívét,
hogy elmondjon valami számára na-
gyon fontosat, olyasmit, amelyhez a
puszta szavaink elégtelenek, de ami
mégis végül a világot szóra bíró ember
hangjában olvad össze egyetlen nagy
dicsőítőssé.

A liturgia teljes csendben és sötétségben kezdődik. Ez az egyetlen olyan liturgikus alkalom, amikor a csend és a sötétség, a liturgikus cselekménnyé válik: amikor a történet, a cselekvés teljes hiánya, a várakozás passzivitása válik ünneplésünk módjává. Ebben a csendben ott visszhangoznak bennünk megválaszolatlan kérdéseink, és ebben a sötétségben mindaz a káosz, ami a világot, a környezetünket és saját bensőnket néha elborítja. Ott van benne azok virrasztó hűsége, akiket a kudarcok a peremre, a táboron kívülre, a szegény helyére sodortak, s akiknek zsákutcába jutott élete, akiket a gyász és az eltemetett reménység Krisztus sírjához visz. De a lélek sötét éjszakája egyszerre a kegyelem sötét éjszakája is: a teremtetés, az újjászületésé.

Miután a pap megáldotta az új tüzet, s meggyújtotta a húsvéti gyertyát, körmenetben visszük az örömhír egyre terjedő fényét a templomba. A húsvéti örömének, a húsvéti gyertya dicsérete, és feltámadott Krisztusnak, az igazi hajnalsillagnak a dicsőítése a virrasztás első csúcspontja: Valóban áldott éj... törekeny emberségünk felmagasztaltásának éjszakája, az az éjszaka, amikor a bűnt szerencsésnek valljuk, s amikor a

zsoltárossal azt énekeljük: „Az éj sötétje nem sötét neked, és az éjszaka fényes napvilág előtted”. Az exultet éneklésében a mai éjszaka azon ritka pillanatok egyike lesz, amilyen csak kevés adatik számunkra. Egyben láthatjuk ugyan is mindazt, ami az életünkben eddig történt, s ami történni fog, ítékezés és elmarasztalás, türelmetlenség és elégedetlenség nélkül: mindez szent történetté válik.

Ezután kezdődik az egyedülálló, hét-
 ószövetségi olvasmányból felépülő
 igeliturgia a mi szent történetünket az
 üdvösség egyetemes távlatába helyezi:
 a választott nép történetében kibonta-
 kozik előttünk Isten kezdettől fogva élő,
 de elrejtett terve, hogy a saját képére és
 hasonlatosságára igen jónak teremtett
 embert, újra és újra visszavezesse ön-
 magához, s létének eredeti értelméhez:
 az ő megdicsőítéséhez.

Ezután énekeljük a Glóriát, miközben a templom visszakapja ünnepi fényeit, díszzeit és hangszereit, az orgonát és a harangokat. Majd a Római levélből olvassuk a szentleckét, amely már a keresztségi liturgiára készít fel bennünket, ahol újraélhetjük személyes húsvétunkat: „A keresztségben ugyanis eltemetkeztünk vele együtt a halálba, hogy miként Krisztus az Atya dicsősége által feltámadt a halálból, úgy mi is az élet újdonságában járjunk.” Miután visszakapjuk a keresztyének Nagyböjttben elhallgatott dicsőítő énekét, az Alleluját, felhangzik az üres sír örömről hírt hozó evangélium.

A homília után a keresztség megáldása következik. Ezután az egész közösség meújítja keresztségi fogadalmait, s

Liturgia

visszaemlékezik arra, hogy mily nagy méltóságban részesülünk, s részesülünk nap mint nap: Istennel elválaszthatatlan közösségben élünk, őt Atyánkak nevezhetjük, s hogy Krisztusnak a halál és a gonosz felett aratott győzelmében már itt és most is részünk van.

Ezután következik az eukarisztia liturgiája, ahol hálát adunk az Atyának a Krisztusban elnyert üdvösségét, részesülünk Krisz-

tus szenvedett és de feltámadott testében, s így leszünk egy testté vele, s egy közösséggé egymással.

Az áldozás után feltámadási körmenet következik, ahol örömmünket hírül visszük az egész világnak, s együtt ünneplünk az egész teremtéssel, a hajnalhasadásra váró természettel, és emberekkel.

Fehérvári Jákó OSB

Könyvajánló

Jean-Pierre Moisset: A katolicizmus története

Jean-Pierre Moisset katolicizmustörténete mindvégig izgalmas, problémaközpontú, kronologikus áttekintés egy olyan „hosszú folyamatról”, amely mindmáig fontos következményei révén meghatározó kérdések formájában alakítja kultúránkat, szellemi reflexióinkat. A szerző 1965-ben született, s jelenleg a Michel de Montaigne Egyetem oktatója. E művét több nyelvre is lefordították, 2006-ban elnyerte a Nouveau Cercle de l'Union „Histoire”-díját. Moisset könyve olyan dinamikus eseménysorozatként ragadja meg a katolicizmus történetét, melyben a kihívások és a kihívásokra adott válaszkísérletek kettőssége alakította a folyamatok fő ívét. Szempontjai középpontjában annak a változásnak a vizsgálata áll, mely során a katolikus egyetemességigény a történelmi események erőterében feladni kényszerült privilegizált pozícióit. Kimutatja azokat az okokat és következményeket, melyek folytán az az egyetemesség, mely kezdetől fogva meghatározta az egyház hitvallását, nem maradhatott érintetlen az évszázadok során. A katolicizmus hosszú válsága nyugaton napjainkra egy posztkeresztény társadalom kialakulásához vezetett. Ugyanakkor Moisset hangsúlyozza, hogy a szekularizálódott, posztmodern ember számára a katolicizmus (történetének) megértése elengedhetetlen ahhoz, hogy megértse azt a társadalmat, amely „leéli az életét és meghal.” A kötet gondolatmenetének szerkezete jól jelzi a szerző álláspontját, hiszen a 11 fejezetből csak egy, a hatodik láttatja eredeti szándékainak megvalósulásában a katolikus törekvéseket. A nyugati kereszténység megerősödése (II. század közepe – XIII. század) című fejezeten kívül előbb a születés, az elterjedés, később már a gyengülés és a hanyatlás kihívásrendszerében őrlődő egyház képét mutatja fel a szerző. A drámai tematizációt Moisset a nyelvzetben is illusztrálja: Migrációs és doktrinális

kihívások (V. – VI. század), A viharok tépázta kereszténység (XIV. – XV. század), A modernitás okozta sokk (A XVIII. század második felétől 1870-ig).

A kötet egyik legfontosabb eredménye az, hogy az egyháztörténeti diskurzus mindvégig beleágyazódik a művelődés- és politikatörténet kontextusába, s így az egész tárgyalásmód az emberi szellem történetének egyetemmes horizontján képes elhelyezni reflexióit. A szerző komplex szemlélete látens módon mindvégig fenntartja azt a belátást, hogy a katolicizmus története a mindenkor modern szellem történetének érzékeny felülete, mintegy materiális hordozója. Ebből fakad az, hogy Moisset számára a katolicizmus és a modernizmus (posztmodern) válsága nem független egymástól, s az eseményszálak egymásraultalságának tételezését a jövőre vonatkozóan is fenntartja a szerző: „A fogyasztói társadalom boldogságra vonatkozó, cseppenként adagolt, hamis ígéreteinek szertefoszlásából születő frusztráció vajon csírájában magában hordozza-e annak vágyát, hogy érdekes másfelé keresgéljen? Hiszen az ilyen jellegű vágyban valamiféle vallási megújulás ölthetne testet.” Rendkívül megnyerő a szerző gondolkodásának eleganciája, a nyelvi kivitelezés, a fogalmazásmód transzparenciája. A téma iránt érdeklődő olvasók számára nagyon hasznos a kötet végén található, jól strukturált bibliográfia.

Jean-Pierre Moisset
A katolicizmus története

BENCÉS KIADÓ

Komálovics Zoltán, magyartanár

Életünk

Farsang 2013

Manci, a számár volt a szerda délutáni karnevál legnagyobb sztárja. Nem is tudott mit kezdeni a hirtelen jött népszerűséggel, teljesen leblokkolt, és megmakacsolta magát. Még a hátán ülő Jézus Társa, Mörömöm sem tudta először indulásra bírni, de aztán végül kötélnek állt, és meglódult, amit a Vadonatúj Szövetség vezére egy rémültnek hangzó „Jézusom!” felkiáltással díjazott. Így vonult be számár hátán Mörömöm vezetésével a Jézus-csapat a farsangi forgatagba.

A Kecske. Gyorsan a szívünkhöz nőtt, még az őt leölni készülő (raszta) Mortal Wombatosok is óvták, védelmezték, pátyolgatták. Mi meg nem tudtuk, hogyan is mentsük meg sorsától. „Ha megnyerjük, levágjuk!” – hangzott el az első napon. „Ha nem mi nyerünk, levágjuk!” – hangzott el másnap. Akkor most mit is csináljunk, hogy segítsünk a gidán? Csak reméltük (éreztek), ők sem gondolják komolyan...

A Rezsim. Igazi mozgalmi lendülettel söpörtek végig az iskolán, a lelkes hetedikesek fanatizálva skandálták „Topa” nevét. A jóságos diktátor kiszabadulván a földalatti komplexumból „örült, félkegyelmű” serege élén nagy vehemenciával kezdett neki a világbéke megteremtésének. A toborzás megállíthatatlanul folyt, az AgymoShow-ban Ulrich von Kerger (Szalai Zsolt), Jean (Henrik atya), Tölg (Sellei András) és Karolin Szüfrazsett is eléggé „defektesnek” bizonyult ahhoz, hogy a Rezsim kötelékébe lépjenek. Röpültek a cukorkák, csattant a pecsét, visszhangzott a „Topa! Rezsim!”.

„I’m just a hairy guy...” énekelt a kiterjedt fejszörzetéről híres Panda, a Gruppik királyjelöltje. „Béke és elfogadás” – hirdették a hippik, békés jelenlétükkel tüntettek mindenhol, ahol csak lehetett: a várkapu előtt szalonnasütéssel megspékelve, a – 3. szinten a Rezsim által szervezett célbalövés ellen tiltakozva, az óráközi szünetekben a folyosón énekelve... Még mindig nem értem, hogyan férhet be ennyi hippie egy Trabantba... Biztos a világbéke iránti leküzdhetetlen vágy tette őket képessé erre...

Lehet ilyenkor tanítani? – merül fel a kérdés bennem, amikor péntek reggel történelem fakultáción a sok szervezés miatt már hullafáradt „Jézusok”, raszták, hippik, rezsimesek néznek szembe velem. Mi is a témánk? A magyar társadalom változásai a honfoglalástól a XIV. századig

– nos, erre varjál gombot, ha tudsz. Pedig tanulni azt tanulnak, ha nem is a tanórán, de a farsangból biztosan. A napról-napra esténként összehívott stratégiai megbeszéléseken egyre kevesebb a hülyéskedés, egyre több az érett gondolat, tudatossá válik a többiekért vállalandó felelősség. A felnőtttség igazi próbaköve ez!

A folyosón óvatosan kell közlekedni: a szobából kilépve könnyen elsodorhat a laser tag háború harcosainak lendülete, tömegeket mozgat meg a Szövetség a jézusi szeretet jegyében. Sétámat folytatva a lépcsőház fordulójában az örült rezsimes professzor, Albert Egykő egy ordításra invitál, nézzük, vajon hány decibel az annyi. Továbbhaladván beinvitálnak a béke szigetére, a Gruppi Központba, hogy megbékéljen lelkem. A szotyihéj elvezet

a Mortal Wombat Központba, önfeledt ejtőzésre és szotyizásra hívja Dr. Wombat az ide belépőt.

Egy ilyen sétám során csöppenek bele az éppen kezdődő keresztútba, ahol végigkövetjük a pannonhalmi diák szenvedéstörténetét. A vége felé közeledvén a 13. állomásnál (El kell hagynia az iskolát) letérdelünk és emlékezünk, aztán jön a csattanó, a 14. állomás: „Visszajön prefektusnak”! Frenetikus!

Bár péntek estére már szinte elhagyná az erő a végzősöket, de akkor kezdődnek az igazán nagy megmérettetések, ahol le kell tenni a névjegyet, hogy szavazatokat nyerjenek: péntek esti ösztűz, szombat délutáni pártműsor. Még ki kell tartani a lendületnek, még nincs vége...

Szavazás, szavazatszámolás, eredményhirdetés: a Topa Rezsimek nyeri a választást. A jóságos Vezérnek, Topának Titusz atya átadja az iskola hatalmi jelvényeit. Volo! Éljen a király! Kezdődhet az ünneplés. Vagyis nem. A szolgálat folytatódik. Nem is akárhogyan. Vasárnap igazi programdömping várja a diákságot. A választék bőséges, csak tudd eldönteni, melyiket akard jobban. A választási ígéret nem marad meg az ígéret szintjén. Fantasztikus! Honnan van még energiájuk erre?

Vasárnap este: leköszön a király. De csak ideiglenesen! Ígéri: visszatér. Addig is megbízza a Titusz atya vezette „bábkormányt”, hogy lássa el ideiglenesen a vezetői teendőket. Mert a hatalmat visszaveszi jövő farsangkor!

Schilde René, a 12.a osztályfőnöke

Támogatói oldal

PANNONHALMI WOODSTOCK

Öregdiák-találkozó, 2013. máj. 25. szombat

„a tornacsarnok mellett”

„Ne gondold, ó, ne, hogy tied a világ!” – egy füledt nyári napon, egész napos, fárasztó igazgatósági megbeszélés után hazafelé indulva ezt hallom a TORNATEREMBől. 2008. jún. 19. csütörtök lehetett, egy nappal korábban lejött a Wecker együttes (1973AB), hogy a 35 éves érettségi találkozásukra újra összeálljanak. Akkori Hey Joe-felvételük fenn van a neten, a

tanári kar is látta már. Azóta motoszkál a fejemben, hogy végighallgassuk a gimnáziumi rock and roll-múltat. És akkor még nem volt TORNACSARNOK. Ma már van, vagy legalábbis lesz, most éppen **8 591 620 Ft** a támogatás 150 támogató jóvoltából, tőletek! Nagyon örülünk, nagyon köszönjük! Jó érezni a támogatást, a sok biztatást! De ez még csak az eleje! Kérjük, egymást is buzdítsátok osztályon belül, hogy összejöjjen a 100 MFT!

Május 2-án lesz az első markolónyom, az öregdiáknapon pedig már jókora lyuk fog tátongani a cseresznyefák helyén. Ott, a szakadék szélén, a toronydaru tövében, a Hospodár nyári színpadán, az amfiteátrumban lesz a Pannonhalmi Woodstock. Nosztalgia koncert, 18 fellépő, mind élő legenda, már javában próbálnak. Fővédnök Ambrus atya. 40 éves múltat sikerült felgöngyölni, 40 évet látunk visszafelé, egészen 1970-ig. Elég jó, a Beatles is csak 1960-ban

alakult meg (ne legyünk elfogultak, a Rolling Stones '62-ben). Az Illés is '65-re állt össze. Cseh Tamás '77-ben lép színre, a Kispál meg '87-ben. Látszik az egész rocktörténelem. A diákságot Hippi filmklubbal készítjük föl.

Épp most léptük át a bűvös 10 milliós határt: **10 083 814 Ft**-on áll a számláló, 162 befizető. Egyre jobb, lapzártáig még sok idő van. Legifjabb támogatónk tavaly érettségizett, a rangidős pedig az első pannonhalmi érettségiző 1947-ből! Köszönjük!

2013. május 25-én délután 1 órakor kezdődik tehát a fesztivál. Tikkasztó meleg van, lengedez a szél, száll a por. Fekszünk a fűben. Gyere, gyere ki a hegyoldalba. Ide most nem öltöny a dressing code. Maiak kezdik, fellép az Arkhimédész gyerekszobája énekegyüttes (12.AB), a Bencés Big Band és az Unknown Station (10.B). 2 felé jönnek a 2010-es évtized öregdiák zenészei: a Pilvax, az ossianos One Off

Támogatói oldal

(Henrik atyával!) és a népi ihletésű Kazal Orchestra. 3 felé a 2000-esek: Yucky Stuff, Balalajka és Marsai Csaba, örökzölddé vált saját szerzeményével. Majd a 20. századba visszalépve a beszédes nevű Vörös Impulzus Lendületzenekar 1997-ből. Fokozódik a hangulat, korosodik a közönség. A 80-as éveket a Quadro zenekar számaival a Surányi család képviseli, apa (1984A) négy fiával (bonyolult). Aztán a hiányos The Bend (1984B) Elefánttal, majd Kárpáti Attila (1981A) énekel Cseh Tamást. Fontos identitásképző elem balatoni tábortüzek mellől gyermekkoromból. Kicsit eltúlozva, emiatt lettem bencés diák. Megérkezünk a 70-es évekhez. A valamikori énekpróbák idején beáll a Credo (1972), a beatmisés generáció zenekara. 6-kor, csendesóra helyett már övök a színpad: Bob Dylan, Jézus Krisztus Szupersztár. 7-kor pedig a Wecker a színpadon, Oroszlán és társai. A világ minden tájáról érkeznek ők négyen: Barcelonából, Münchenből, Fertőhomokról, Szigetvárról erre az alkalomra. Ne gondold, Hey Joe, sőt Smoke On The Water.

Közben készül némi statisztika. Az eddigi legkisebb befizetett összeg 1000 Ft, a legnagyobb 1 000 000 Ft. Van, aki már kétszer fizetett. Ez is jó ötlet, havonta utalni fix összeget. A hamvazószerdán kiküldött levél óta eltelt húsz nap alatt gyűlt össze az immár **10 333 814 Ft**. Woodstockig van még 75 nap. Ha tartjuk a tempót, 50 millió is összegyűlhet addigra. Tűzzük ki ezt célul: **Woodstock, 50!**

Most van 8 óra ott, a Woodstockon. Átmegyünk amatőrből profiba. Lassan sötétedik, felkapcsoljuk a világosítást. Beesik a Makám Pestről Krulik Zoltánnal (1970B), Robinzon Kruzóval.

**A KOSÁR tartalma
lapzártakor:
12 333 862 Ft
KÖSZÖNJÜK!**

Zeng a hegyoldal, a falu, a rendőrségnek szólunk előre. Vége kb. 10-kor, a csillagoség fölöttünk, a fáradtabbak már korábban el-el szállingóznak. Egy nehéz nap éjszakája. Maradnak a mai fiúk, hosszan hordjuk be a hangosítást, fénytechnikát: melyik osztály pakol? Másnap biztos továbbulás.

Gyertek el minél többen, osztálytársaitokkal, családokkal! Hozzatok el fiaitokat, lányaitokat! Gyerekek szaladgálnak-gurulnak a kertben, feleségek egyeztetnek, mi pedig derűsen-fájón nosztalgizunk az „első féldőn”, és itt, a szünetben megbeszéljük, hogy is legyen a „második”, ami még előttünk van. Atyák is lesznek, hogy segítsenek. Közben eszünk-iszunk, lesz sör-virslí, gulyásleves-pogácsa. Meg kicsit a tornacsarnokra is gondolunk, lesz sárga csekk is, számlaszám, meg persely. Elvégre jótékonysági koncert. Annyit dobsz bele, amennyit tudsz – hogy meglegyen egyelőre az 50! De ha 100, az se baj. Mert mégis csak miénk a világ.

Barcza István, igazgató-herlyettes

